

219 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ዘምንደሰይል (ደብተራ)

ሙሴ ኢትዮጵያ መቃብረክ ከሁተ ፤
እስመ እንተ ኢፕሮስ ቤት ኢይከውኑክ ቤተ ።

ትርጉም

ሙሴ የተከፈተ መቃብርህን አቅተው ፤
የኢፕሮስ ቤት ቤት አይሆንህምና ።

ምስጢር

«የሰው ቤት ቤት ላይሆን በሩህን አትልቀቅ» እንዲሉ ሙሴ ከሞተ በሁዋላ በአካለ ነፍስ ወደ ደብረ ቃቦር መምጣቱንና ተመልሶ መሄዱን ፤ ኢፕሮስም «ለሙሴና ለኤልያስ አንዳንድ ቤትን እንሰራ» ካለ በሁዋላ ቤቱ አለመሰራቱን ባለቅኔው አመስጥረዋል ።

220 ዘእምላኪየ

ዘኮግ (መምህር)

ዕቡዩ ልቡና መሰልክ ወኢመሰልክ ትሑተ
ቴዎድሮስ ብእሴ ቅሕትና ዘተሰመይ አንተ ፤
እስከ አንፍክ በዐውድ እስመ ትላብስ ቀናተ ።

ትርጉም

የትህትና ሰው የምትባል ቴዎድሮስ ፤ አንተ የልብ ቅእቢ ተኛን መሰልህ ትሁትን ግን አልመሰልህም ፤
እስከ አፍንጫህ ድረስ በአደባባይ ችግካር/ ልብስን ትላብሳለህና ።

ምስጢር

አንዳንድ ሰው «እንሌ ትሁት ነው» እየተባለ ሲመሰግን ከኖረ በሁዋላ ከእስታት አንድ ቀን ልብሱን አፍንጫው ላይ አድርጎ በአደ ባባይ ትእቢተኛ መሰሉ ይታያል ። እንዲሁም የክርስቶስ ሰማእት ቴዎድሮስ ለጣኦታ አልሰገድም ፤ ለከሀዲ አልገዛም በማለቱ መላ ሰውነቱን አፍንጫው ሳይቀር በችንካሮች ተቸንከረ ይላሉ ባለቅኔው ።

221 ዋዜማ

ዘተክሌ (መምህር ፡ ዘዋሽራ)

ተማስ መምህር ሕግ
እንተ ወሀብዎ ሕዝብ ጽዋዐ ሞቱ ምትረተ
ተወክረ ሰራሐ አእዳወ ክልኤት ፤
ካልኡስ ሉቃስ ዘኢትምህረ ሥርዐተ
በዋሕድ እድ ተወክረ ዘንተ ፤
እስመ ገብረ ምስለ ላሕም ጎድረተ ።

ትርጉም

የህግ መምህር ተማስ
ህዝብ የሰጡኛ የሞቱ ዕዎ መቆረጥን
ሁለት እጆቹን ዘርግቶ ትቀበለ ፤
ስርአትን ያልቃማረ ሁለተኛው ሉቃስ ግን
ይህን በአንድ እጅ ተቀበለ ፤
በላም ጋር አዳርጎ አድርጓልና ።

ምስጢር

ያባቶችን ስርአት ያወቀ ልጅ ዳረጎቱን በሁለት እጆቹ እንዲ ተበል ተማስ ሁለት እጆቹን በሰይፍ ተቆረጠ ፤ ያባቶችን ስርአት ያልተማረ የከብቶች እረኛ ግን ዳረጎቱን በአንድ እጅ እንደሚቀበል

10 ላህም (ላም ፊት) የሚባል ሉቃስ እንዲን እጅን ተሰየረ በማለት ባለቅኔው የሰማኦቲ ቶማስንና የሀዋርያው ሉቃስን ስቃይ ልዩነት በመተንተን ቅኔያቸውን አመሰግረዋል ።

222 ሥላሴ

አዝርዕተ ምድርን
ያደንኑ ታሕተ ሶበ ፈረዩ ፤
ፍሬ ይሰሕብ አኮኑ መንገስ ታሕቲ አዝርዕተ ።
ወዘከመ እሱ እኃልቶ እስፍንተ ፤
አሐቲስ ዕፅ ባሕቲታ ከመ ታግብእ መሬተ
ወከመ ያዕርጋ ሰማያተ
ሰሐበት ዕፅ ታሕተ ታሕተ ፤
ወፍሬሃ ሰሐባ መልዕልተ ።

ት ጉ ር ም

የመሬት ዝሪቶቻችን
ባፈሩ ጊዜ ወደታች ያዘነብላሉ ፤
ፍሬ ዘሮችን ወደታቹ (ወደሱሩ) ይሰባልና ።
እንደነዚህ ያሉትንም ስንቱን እቀጥራለሁ ፤
አንዲት እንጨት ግን ብቻዋን ወደመሬት ታገባው ዘንድ
ወደሰማዮችም እርሷን ያወጣት ዘንድ
እንጨት ፍሬዋን ወደታች ወደታች ሳበች ፤
ፍሬዋም ወደላይ ሳባት ።

ም ስ ጢ ር

የምድር ዝሪቶች (አዝርአት) ባፈሩ ጊዜ ራሳቸውን ወደምድር ዘንበል ማድረጋቸው ልማድ ሲሆን አንድ በቀል እንጨት ያለል ማድ ሰራች በማለት ፤ ለአባቷና ለእናቷ አንድ የሆነችና እፅ የተባለች ቅድስት ማርያምን የፍሬ ምሳሌ የሆነ ወልድ ከሰማይ ወደ ምድር ወርዶ ከርሷ ተወልዶ ወደ ሰማይ አወጣት ይላሉ ባለቅኔው ።

223 ሥላሴ

ልሕዙተ ኤልሣዕ
ጥንቁቅ እንብር ዘካርያስ ፤
ወነዲረከ ተወከፍ አእዛኒሃ ክልሉተ
እለ ኢተሰብሩ በእእባን ግብተ ፤
ለእመ ይቤሉከ እምጽእ ሥላሴ እስመ ኢትረከብ እንተ
ለእመ ተወርዶ ሰማያተ ፤
ወለእመ ትወርድ ካዕበ ታሕተ ታሕተ
ዘከማሃ ሐዳስ ልሕዙተ ።

ት ጉ ር ም

ዘካርያስ የኤልሳላ
ገንቦን በጥንቃቄ አስቀምጥ ፤
ድንገት በድንጋዮች ያልተሰበሩትን
ሁለት ጀርዎችዋንም እይተህ ተቀበል ፤
ስላሴ እምጣ ቢሉህ አንተ አታገኝምና
ወደ ሰማዮች ብትወጣ ፤
ሁለተኛም ወደታች ወደ ታች ብትወርድ
እንደሷ አዲስ ገንቦን (አታገኝምና) ።

ም ስ ጢ ር

ጥሩ የሆነች ገንቦን የሚቀስ ሰው ሁለንተናዋን አይቶ መረከብና በጥንቃቄ ማኖር አለበት ። በዘመነ ኦሪት የቤተ መቅደስ አስተዳዳሪ የሆነ ዘካርያስም የኤልሳላ ገንቦ ምሳሌ የሆነችውን የሶስት አመት ብላቴና ማርያምን ከወላጆቿ ሲረከባት ፤ ሁለት ነገሮች መኖሩ ወይን ለርሷ ከሰማይ መውረዳቸውንና አርሷም በሁለት ነገሮች (በሰጋና በአሳብ) ድንግል መሆኗን በመግለጥ በገንቦና በሁለት ህብርነት ቅኔው ተመስጥሯል ።

ዘሆዶ ጊካሌል (አለቃ)

ኢይበቁዕ ወልድ ለወላዲሁ ፤
አምጣን ለሞቱ ወለደ አርጭ ገሞራ ክልኤተ ፤
ወደቂቅ ዘልህቁ በአጥባቲሁ ፤
ቀተልዎ ለአርጭ ገዳም ዘወለደ ምእተ ።
በወሊድሂ ብዙኅን እመ ኢረከቡ በቀኝተ
ዘወለዱ ሰብአ ወመላእክተ
ሐና ትበቀዕ በወሊዶታ አሐተ ።
ዘወለዱ ሰብአ ወመላእክተ

ትርጉም

ልጅ ለወላጁ አይጠቅምም ፤
የገሞራ አውሬ ለሞቱ ሁለት ወልደልና ፤
በጡቶቹ ያደጉ ልጆቹም
መቶን የወለደ የዱር አውሬን ገድለውታልና ።
ሰውንና መላእክትን የወለዱም
ብዙ በመውለድ ጥቅምን ባያገኙ
አንዲትን በመውለዷ ሀና ትጠቅማለች ።
ሰውንና መላእክትን የወለዱም

ምስጢር

የገሞራ አውሬን (እባብን) ልጆቿ ገድለዋት ይወለዳሉ ።
ሀና ግን አንዲት ልጅ ብቻ ወልዳ ፤ ፎካሪ « ብዙ ቢወለድ ብዙ
ነው ጉዳዩ የእገሌ ልጅ ይበቃል አንዱ » እንዳለው ብዙ ከወለዱት
ይበልጥ ተከበረች በማለት ባለቅኔው መጠቀም ወይም አለመጠ
ቀም ብዙ ወይም ጥቂት በመውለድ አለመሆኑን ያስረዳሉ ።

መዓተ ሥላሴ ዘኮነ አረጋጭ ዕድሜ
ድገረ እማየ አይኅ ወዕአ እመ ኢክህለ ቀረተ
በምድረ ገሞራ ተረክበ እንዝ ይስሕን እሳተ ፤
ወእመ ተጻውዐ ለበሊዕ
ውስተ ቤተ ሎጥ ዘቀርቦ ምሕረተ
እመ ለሰሐ ጣዕመ ዝንቱ
ለተወክፎ ጸው ሰለለ ወአማገፀን ብእሲተ ።
መዓትሂ አረጋጭ በጊዜ ሰለለ ዘንተ
ብዙኅን ያገዝን ወያቴክዝ ዓለማተ ፤
እምድገረ ወእቱ ፈትሐ በምድረ ሰናዖር ቤተ
ቅድመ ሎጥ ጸላኢሁ እስመ ተዋረዶ ወተትሕተ ።

ትርጉም

የእድሜ ሽማግሌ የሆነ የሰላሴ ቁጣ
ከጥፋት ውሃ ከወጣ በሁዋላ ቅዝቃዜን ባይችል
እሳትን እየሞቀ በገሞራ ምድር ተገኘ ፤
በሎጥ ቤት ውስጥ የቀረበ
ምህረትንም ለመብላት በተጠራ ጊዜ
የዚሁ ጣም ቢያልጥ (አልሜ ቢሆን)
ጨው ለመቀበል ለምና ሌትን አማጠነ ።
ሽማግሌ ቁጣም ይህን በለመነ ጊዜ
ብዙውን ያሳዝናል ፤ አለማችንም ያስተካዛል ፤
እሱ በሰናዖር ምድር ቤት ከፈታ በሁዋላ
በጠላቱ ሎጥ ፊት ተዋርዷልና ።

ም ስ ጢ ር

ገላውን የታጠበ ሽማግሌ ከመታጠቢያ ቤት ሲወጣ የተሰማውን ቅዝቃዜ ለማስወገድ እሳት እንደሚጠቅም ፡ የሰላሳ ቁጣ በሰብአ ትካት የጥፋት ውሃን ካዘነበ በሁዋላ በገሞራና በሰዶም እሳትን አኔ ነበ ። ደግሞ ለግብግ የተጠራ ሽማግሌ ምግቡ ጨው ሲያንሰው ተጨማሪ ጨው እንደሚጠይቅ ፡ የሰላሳ ቁጣም ለሎጥ ይቅርታን ሲያደርግ የሎጥን ሚስት የጨው ሀውልት አደረገ ። ከዚህም ሌላ ሽማግሌ ቤት ሲፈታ እንደሚዋረድ የሰላሳ ቁጣ በሰናእር ምድር የተሰራውን ሀንፃ ማፍረሱንና መመዝበሩን ፡ ቋንቋውንም መለወ ጡን ባለቅኔው አመስጥረዋል ።

226 መወድስ

ደቀ እስጢፋ ጻድቅ አመ እስክንድር
በመንፈስ ቅዱስ ነበበ ሐሳባተ ነቢይ ቅኔያተ
እምቅኔያቲሁ ለያሬድ እንበለ ያትርፍ አሐተ ።
ወከመ አይኅድሩ ውስተ አፍኣ
ለቅኔያቲሁ ሐነጻ አብያተ
ሰብዓ ወሰማኒተ ፤
ወጠፈረ እሎን አብያት እስካነ ያእዜ ኢተነስተ ።
ሐዊራስ ወመንክራ ዘተጋብኦ ድርገተ
ዘምስለ ብሐር ወእስክንድር አስተጋብኦ መንክራተ
መንክራተሂ መተሩ ወተመሰሉ መጥባሕተ ፤
ለመጥባሕት እስመ ልማዱ ከፊለ ዋሕድ አርባዕተ ።

ት ር ጉ ም

እውነተኛ ደቀ እስጢፋ በእስክንድር ጊዜ
በመንፈስ ቅዱስ የነቢይ አሳቦች ቅኔያትን ተናገረ ፡
ከያሬድ ቅኔዎች እንዲቱን ሳያስቀር ።
በውጭም እንዳያድሩ

በባ ስምንት ቤቶችን

ለቅኔዎች ሰራ ፤

የአሊሀም ቤቶች ባጥ (ጣሪያ) እስከዛሬ አላፈረሰም ።
ኩብራርና ከእስክንድር ጋር በአንድነት የተሰበሰቡ
ሀዊራና መንክራ ግን አስደናቂዎችን ሰበሰቡ ፤
አስደናቂዎችንም ከፈሉ ሰይፍንም መሰሉ ፤
ለሰይፍ አንዱን ለአራት መክፈል ልማዱ ነውና ።

ም ስ ጢ ር

እውነተኛ ሰው ምስክርነት ሲጠራ በዳኛው ፊት እውነቱን
ይመሰክራል ። ከሚያውቃቸውም ነገሮች ምንም አያስቀርም ። እን
ዲሁም ደቀ እስጢፋ የነቢያትን አሳብ አጉልቶ የያሬድን ቅኔዎች
አደመቀ ፡ ምንም አላገደለም ።

አንዳንድ አባት ልጆች በቤት እጦት እንዳይችጉና በቁጥራቸው
ቤቶችን ሰርቶ እንደሚያስረክባቸው ሁሉ እንዲሁም ደቀ እስጢፋ
ቅኔዎችን በሰባ ስምንት ቤቶች ከፍሎ ተቀኘ ። የእነዚህም አቅ
ዋም እስከባለቅኔው ዘመን ድረስ ፀገቶ ቆየ ።

ከዚህም ሌላ ሽማግሌዎች የሚች ልጆችን ሰብሰበው ሀብቱን
እንደሚያካፍሏቸው ሀዊራና መንክራ እስክንድርና ብሁር የተባሉ
የደቀ እስጢፋ ደቀ መዛሙርት አስደናቂዎችን የዜማ ድርሰቶች
በእየተሰማሚዎቻቸው ዘመናትና በአላት አዘጋጃዎቸው ። የሰጋ
መልከኛም ስጋውን በየብልቱ እንደሚያወጣው ድጓውን ለአራት
ከፈሉት በማለት ቅኔው ተመስጥሯል ።

227 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ዘወልደ ጊዮርጊስ (መምህር ፡ ዘራጉአል)

ባሕታዊ ኢትክሥት ምስጢረ አዕይንት ክልኤቱ ፤
ቀሊል ዶፍ እስመ ያወፅእ በከንቱ ።

ባህታዊ! የሁለቱ አይኖች ምስጢርን አትገለጥ፤
ቀላል ወፍ በከንቱ ያወጣዋልና።

ምስጢር

ለቀላል ሰው ምስጢር ቢነግሩት ለግንም እንደሚያወጣው ፣
የገብረ መንገድ ቅዱስን አይን የዱር ወፍ አወጣው ማለት በቅ
ኔው ምስጢር ተገልጧል።

228 ዋዜማ

ለሥጋ ድንግል ደጋራዊ
መኑ ይነግር በይነ ሰማያዊ ልደቱ ፤
አምድር እስመ ተአተተ መቃብር ሕይወቱ ።
በልማደ ሲኦል ይብል ዕጺ መቃብር ባሕቱ
ተውህቦ ሥጋ ለሀጉል ይምሥጠኔ ዝንቱ
ሰማያዊ ደመና በከንቱ ።

ትርጉም

ለሁዋለኛው የድንግል ስጋ
በለሰማያዊ ልደቱ ማን ያወራል ፤
ህይወቱ መቃብር ከምድር ተወግዷልና ።
ነገር ግን በሲኦል ልማድ የመቃብር ትል
እርሱ የሰማይ ደመና በከንቱ ለጥፋት ይነጥቀኝ ዘንድ
ስጋ ተሰጠው ይላል ።

ምስጢር

ለወልድ የማይመረመር ሰማያዊ ልደት እንዳለው የድንግል
ማርያም ስጋ ከመቃብር ተነስቶ ወደሰማይ መውጣቱን የቅኔው
ምስጢር ይገልጻል።

እንዲሁም ዲያብሎስ ነፍሳትን እንደተነጠቀ የመቃብር ትልም
የማርያምን ስጋ በደመና አጣ በማለት ባለቅኔው የቅድስት ማርያ
ምን ስጋ በመቃብር መፍረስና መበሰበስ ያላገኙት መሆኑን በቅኔ
ያቸው ምስጢር አስረድተዋል።

229 ዋዜማ

ዘገህል ወልደ ተክለ

እምአብርሃም መጋቤ ሕግ
ሲሳየ ዕለት ገሠሠ አጋዕዝተ ሙሴ ሠለስቱ ፤
ገዳጥ ሲሳየ ዕለት እስመ ፈውስ ውለቱ ።
ውስተ ቤተ ሙሴስ ኪራም ዘኢየሳልቅ ንብረቱ
ኢገሠሠ መና ብዙኅ ከመ ኢይሙቱ ፤
አበዊነ እስመ ጎልቁ ቦቱ ።

ትርጉም

ከህግ መጋቤ /አብርሃም
ሶስቱ የሙሴ ጌቶች የእለት ምግብን ፈለጉ ፤
ጥቂት የእለት ምግብ መድሃኒት ነውና ።
ንብረቱ በማያልቅ በሙሴ /ኪራም ቤት ውስጥ ግን
እንዳይሞቱ ብዙ መናን አልፈለጉም ፤
አባቶቻችን አልቀውበታልና ።

ምስጢር

መንገደኞች ካለው ሰው ቤት የእለት ምግብን ፈልገው በራ
ብ ከመሞት እንደሚደኑ ስላሴም በአብርሃም ቤት በሉ ። ከዚህም
ሌላ መንገደኞች በሚጠረጥሩት ሰው ቤት ምንም ነገር እንደማይቀ
ምሱ ፤ ስላሴም ከሙሴ መና አለመቅመሳቸው እስራኤል ስለሞቱ
በት ነው ማለት በቅኔው ምስጢር ተገልጧል።

ሰላሴ በአብርሃም ቤት ገብተው በእንግዶች አምሳል የቀረበ ላቸውን ተቀብለዋል ። እስራኤል አርባ ዘመን ሲጓዙ መና ከሰ ማይ እየወረደላቸው ተመግበዋል ፤ ከእነርሱም ብዙዎቹ እየታመሙ እንደቅጠል ረግፈው እንደሻሸ ተነጥፈው በዱር ቀርተዋል ይባላል። (ዘፍጥ. 18 ፣ ዘፀአ. 16 ፣ 13—36) ።

230 ዋዜማ

ፈሪሳውያን ወብእሲት ምክንያት ዕልው ሄሮድስ ወሄሮድያዳ ክልኤት ፤ ብዙኃን እስመ በአሐቲ ዘመዉ እምጥንቱ ። እመሰ ይትረከብ ሠራዒ ሕግጋት እሎንቱ ሰብው አንስት እምኮና ለሰብዐቱ ፤ ወአሐቲ ለዋሕድ ዝንቱ ።

ትርጉም

ፈሪሳውያንና ቤት የሁለቱ የወንጀለኛው ሄሮድስና የሄሮድያዳ ምክንያት ናቸው ፤ ብዙዎች ባንዲቱ ከመጀመርያ በድለዋልና እነኝህን ህጎች ሰሪ ቢገኝ ግን ሰባቱ ሴቶች ለሰባቱ ወንዶች በሆኑ ነበር ፤ አንዲቱም ለዚህ ለአንዱ በሆነች ነበር ።

ምስጢር

ባለቅኔው የፈሪሳውያንና ያንዲት ዝመት አዳሪ ቤት ስራ ከሄሮድስና ከሄሮድያዳ ስራ ጋር ተመሳሳይ መሆኑን በቅኔያቸው ገልጠዋል ።

ዘገብር ግዛድል ዕውር (ዘሰላሴ)

ነጻሪ ሰማዕተ ልዳ ተቅዋመ ሥቃይ ዘመነ ዘእዕጼቂሃ ሰብዐቱ እንዘ በውስቱታ ነበልባል የጎቱ ። ወኑልቄ ሰብዐቱ አክራም ዘወሰናሙ ዕረፍቱ በኅዝ ዕብራዊ መጥባሕት ፍጹም ውእቱ ፤ ወዐሥር በኅዝን ሞቱ ።

ትርጉም

የልዳ ሰማእት (ጊዮርጊስ) ሜርቹ ሰባት የሆኑ የስቃይ መቅረዝ ዘመንን አየ ፤ በውስጡ ነበልባሉ ሲበራ ። እረፍቱ (ሞቱ) የወሰናቸው የሰባቱ ዘመናች ቁጥርም በእብራዊ ሰይፍ ዘንድ ፍፁም ነው ፤ አስርም በእኛ ዘንድ ሞቱ ነው ።

ምስጢር

ዘካርያስ ሜርቹ ሰባት በሆኑ መቅረሆች ላይ ሰባት መብራት ሲበራ እንዳየ ፣ የልዳ ሰማእት ቅዱስ ጊዮርጊስም ሰባት አመት በእሳት መስቃየቱን ቅኔው ያስረዳል ።

ደግሞ በኢትዮጵያውያን ዘንድ አስር ቁጥር ሰባት ቁጥርም በእብራውያን ዘንድ ፍፁም (መጨረሻ ፣ ሙሉ) እንደሆነ ፣ የጊዮርጊስ የሰባት አመት ስቃይ መጨረሻው ሞት መሆኑን ባለቅኔው ይገልጣሉ ።

ሞተ ከመ አንስት
በሰባረ ማሕረጽ አቤሚሌክ
ፍዳ ሞተት ቅድመ ለዘምሪ በኩናተ ሐራ ብእሲቱ ።
ተዋልጦ ገድል ኢናንክር ባሕቱ
ሞተ ሰይፈ ዕደው ተወክፈ ወልደ ጉልቂ አክራም ሠለስቱ
በሐሊብ ሞት እንዝ ድልወቱ ፤
ወእንዝ ወሬዛ ኀያል ከመ ሥርዐቱ
ለሚግራ በሐሊብ ሞቱ ።

ትርጉም

በመጀመሪያ የዘምሪ
ሚስት በወታደር ጦር
ስለሞተች ብድራት አቤሚሌክ በወፍጦ ሰባረ እንደሴት
ሞተ ፤
ነገር ግን የገድል መለያየትን እንዳናደገቅ
በወተት መሞት ተገቢው ሲሆን የሶስት አመት ልጅ
የወንዶች ሰይፍ አሟሟትን ተቀበለ (ሞተ) ፤
እንደ ስርአቱም ብርቱ ጎረምሳ ሲሆን
የሲሳራ ሞቱ በወተት ሆነ ።

ምስጢር

የዚህ የቅኔ ምስጢር ሰው በታሰበው ቀርቶ ባልታሰበ ምክንያት የሚሞት መሆኑን ከታሪክ ማስረጃ በማቅረብ ያስገነዝባል ።

ታሪክ

አቤሚሌክ የጌዴዎን ልጅ ነው ። አባቱ ጌዴዎን ከሞተ በሁዋላ በሹመት ሽሚያ ሰባቱን ወንድሞቹን በግፍ ገደላቸውና የእግ ዚአብሄርን ህግ አፈረሰ ። ጠላቶች ተነሱበትና በሴኬምና በቲቤሲ

ሲዋጋ ያገራቱ ሰዎች የሸሹበትን የቴቤስን ግንብ በእሳት ለግቃ ጠል ወደቴቤስ ግንብ በቀረበ ጊዜ ፣ እንዲት ሴት የወፍጦ መጅ በራሱ ላይ ጣለችበትና አናቱን ፈጠፈጠችው ። እርሱም ሲያጣጥር ጋሻ ጃግሬውን ጠራና «ሴት ገደለችው እንዳይባል በሰይፍህ ውጋኝ» አለው ። ጎልማሳውም ሰይፉን መዝዞ ወጋውና ሞተ (መላ. 8፣ 31፣ 9) ።

ዘምሪና ክስቢ በሳሙኤል ጦር ተወግተው ሙተዋል ። ምክንያቱም በደብተራ ኦሪት ሲዘሙቱ ስለተገኙ ነው (1 ነገሱ. 16፣ 9—20) ። ፍአድ ከሞተ በሁዋላ እስራኤል አምላካቸውን በደሉና በኢያቤስ እጅ ጣላቸው ፤ ሰራዊቱም አለቀ ። እስራኤል ወደ እግዚአብሄር ጮሁ ። የእስራኤል ነቢይት ዲቦራ ባርቅን አስጠርታ አስነሳችላቸውና ከርሱ ጋር ወደ ሲሳራ ዘመተች ። ባርቅም ገጠማቸውና የኢያቤስ ሰራዊት አለቁ ፤ ጥቂቶችም ሸሹ ። ሲሳራም ሸሸቶ በሄቤር ሚስት በኢያኤል ቤት ገብቶ ላለ ለውሃ ጥመጣጥ ማብረጃ ጫጌ ሙሉ (ማለቢያ ሙሉ) አንት ሰጠችው ፤ ያን ችልሶ (ጫልጦ) ብርድ ብርድ አለውና ተኛ ። በዚያን ጊዜ ኢያኤል የድንኳን ካስማ በጀርው ቸክለችበት (ቀበቀበችበት) ፤ እርሱም ወዲያውኑ ሞተ (መላ. 4፣ 17—22 ፤ 9፣ 1—57 ፤ 4፣ 1—24) ።

ዘእንግሳ ገንኤል (አለቃ)

ገቦ ወልድ እንተ ገሠሠ
ወገበ መቃብር እንተ ሮጸ
ትንሣኤ እግዚአን አምኑ በሥጋ ። ነገረ ትንሣኤ ባሕቱ ጊዜ ቶማስ ወተክለ አሚን አምተርፈ በከንቱ ፤ ገቦ መቃብር ኢይረድ በእግሩ ተክለ ሃይማኖት ዝንቱ አምጣነ ሐንካስ በፍናቱ ፤ ወርግዘተ ገቦ ኢይግሥሥ በአጽባዕቱ ። አጽብዕ ለቶማስ አለቦቱ ።

የወልድን ጎን የዳሰሰውና
ወደ መቃብር የርጠው
የጌታችንን መነሳት በስጋ አመኑ ። ነገር ግን የትንሳኤ
ነገር

በተክለ ሃይማኖትና በቶማስ ጊዜ በከንቱ በቀረ ነበር ፤
ይኸው ተክለ ሃይማኖት በእግሩ ወደመቃብሩ እንዳይርጥ
በመንገዱ አንካሳ ነው ፤

የጎን መወጋትንም በጣቶቹ እንዳይዳስስ
ለቶማስ ጣቶች የሉትምና ።

ምስጢር

ባለቅኔው የተክለ ሃይማኖት አንዱ እግራቸው በመሰበሩና የቶ
ማስ እጅም በመቆረጡ ማርቲና መዳሰስ እንደማይሳኩላቸው በማ
ረጋገጥ ፣ ካልተርጠና ካልተዳሰሰም ማመን እንደማይቻል በመግለጥ
ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

ታሪክ

ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን መቃብር በተነሳ ጊዜ የቀሩት ሀዋ
ርያት ትንሳኤውን ሲያዩ ቶማስ ያን ጊዜ ባለመኖሩ ትንሳኤውን
አላየም ፤ ስለዚህም ጓደኞቹ ቢነግሩት « በጦር የተወጋውን ጎኑንና
በቸንካር የተቸነከረውን እጁንና እግሩን ካላየሁ አላምንም » አላ
ቸው ። በዚህ ምክንያት ከሙታን የተነሳ ክርስቶስ ሀዋርያት በተሰ
በሰቡበት በዝግ ቤት እንደ አምላክነቱ ገብቶ « ሰላም ለሁላችሁ »
አላቸውና « ቶማስን ና ፤ አይተህ ተረዳ » አለው ። እርሱም
በጦር የተወጋውን ጎኑንና በቸንካር የተቸነከረውን እጁን ዳሰሶ
አምኗል ይባላል (የሁ.20 ፣ 26) ።

የሀንስና ጴጥሮስ ሴቶች የነገሯቸውን የክርስቶስን መነሳት
ለመረዳት ወደመቃብሩ ሲርጡ ፣ ጴጥሮስን የሀንስ ቀደመው ።
ሆኖም ሁለቱም ትንሳኤውን አምነዋል (የሁ-20 ፣ 3-7) ።

234 ሥላሴ

ሀለጢ ወኢሀለጢ
ክልሌቱ ዕፅው ነባብያን
ዘአይቀድሞሙ ሥርወ ወኢተድገሩ እሙንቱ
እንዘ ፀአቶሙ ለእሉ እምዝንቱ ።
ወምስጢርሙ ለሥርወ ወለአዕጲቅ ክልሌቱ
እመ ሐታትያን የሐትቱ
ዕፅብኬ ዕፅብ ውእቱ ፤
ወካልእ ትርጓሜ አልቡቱ ።

ትርጉም

ስር የማይቀድማቸው
እነርሱም ወደሁዋላ ያላሉ
ሁለቱ ተናጋሪዎች እንጩቶች አሉ ፣ የሉም ፣
የእነዚሁ አመጣጣቸው ከዚሁ ሲሆን ፤
የስርና የሁለቱን ጫፎች ምስጢርም
መርማሪዎች ቢመረምሩ
እፁብ ድንቅ እኮ ነው ፤
ሌላም ትርጓሜ የለውም ።

ምስጢር

በስር የተመሰለው ወላጅና አስራጊ የሆነው አብ ፣ በሁለቱ
እንጩቶች የተመሰሉ በባህርይ የወለደውን ወልድንና ያሰረፀውን
መንፈስ ቅዱስን በመኖር አይቀድማቸውም ፣ አይበልጣቸውም ።

እንዲሁም የሰላሴ መኖር በምርምር እንደግደገኝና ነገራቸውም (በለአብ ወልድና መንፈስ ቅዱስ የሚነገረው ነገር) በፅፁብ ደን ቅ እንደሚወሰን በመግለጥ ባለቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር የሰላሴን አለመታወቅ ያስረዳሉ ።

235 ሥላሴ

ዘዘኖሐንሰ (አለቃ)

ሀብተ ፈውስ ጊዜ ተገብረ
እምረኪብ ኢኮነ ውሂብ ፈውስ ፤
ተክለ ሃይማኖት ዘገጥአ አሐዶ እምአእጋሪሁ ክልሌቱ
እግረ አምጣነ ወሀብ እንዘ እግር አልቦቱ ።
እመሰ ውሂብ ለኩሉ እምረኪብ ክብር ውእቱ
የሀብነ ክንፈ ለሰብአ ቤቱ ፤
በረከተ አብ ወወልድ እስመ ድልወቱ
ጎብ ሐረ ከመ ንሑር ቦቱ ።

ትርጉም

የግዳን ሀብት በተደረገ ጊዜ
ግዳንን መስጠት ከግግኘት የተነሳ አይደለም ፤
ከሁለት እግሮቹ አንዱን ያጣ ተክለ ሃይማኖት
እግር ሳይኖረው እግርን ሰጥቷልና ።
ለሁሉ መስጠት ግን ክብር ከግግኘት የተነሳ ከሆነ
ለቤቱ ሰዎች ክንፍን ይሰጠን ፤
የአብና የወልድ በረከት ተገቢው ነውና
ወደ ሄደበት እንሄድበት ዘንድ ።

ምስጢር

ተክለ ሃይማኖት ራሳቸው አንድ እግር ሲሆኑ አንዳቸን
ግዳናቸው መስጠት በቸርነት እንጂ በግግኘት ብቻ እንዳይደሉ
ያስረዳል ።

ደግሞም ሀብታም ለሌለው መስጠት እንደሚገባው እቡን
ተክለ ሃይማኖትም ባለስድስት ክንፍ ከሆኑ ፣ ለአገልጋዮቻቸው ፀጋ
ቸውን ግደል ይችላሉ በግለት ባለቅኔው ተመኝተዋል ።

236 ዘይእዜ

ነገረ ደብረ ታቦር ድግረ ገልቀ
ወተፈጸመ እምአብ ለአማኑኤል ልደቱ ፤
ኤልያስ ግባእ በኢተድግር
መንገል ገነት ዘነበርከ ቦቱ ፤
ወእመ ሰሐበከ ለከ ለሙሴ ተዛውያቱ
እስኩ ኢትሑር ለበዊአ ቤቱ ፤
እስመ ቤተ ሙሴ ርጉቅ ወመቃብረ ምድር ውእቱ ።
እስኩ ኢትሑር ለበዊአ ቤቱ ፤

ትርጉም

የደብረ ታቦር ነገር ካለቀና
የአማኑኤል ከአብ መወለዱም ከተፈፀመ በሁዋላ ፤
ኤልያስ ፣ ወደነበርሀበት ገነት ወደሁዋላ ያለግለት ግባ ፤
አንተንም የሙሴ ጭቀታው ቢሰብህ
እስቲ ወደ ቤቱ ለመግባት አትሂድ ፤
የሙሴ ቤት ሩቅ ነውና ፤ የምድርም መቃብር ነውና ።
እስቲ ወደቤቱ ለመግባት አትሂድ ፤

ምስጢር

ተግጋች ሰው ነገሩን ሲፈፅም ወደቤቱ እንደሚገባ ፣ ክር
ተስ በደብረ ታቦር ብርሃነ መለኮቱን ከገለጠ በሁዋላ ነቢይ ኤልያ
ወደነበረበት ገነት መግባቱን ቅኔው ያመለክታል ።

እንዲሁም ባለነገር (ቀጠር ያለው ሰው) በመንገድ ወደሌላ
ዜት ጎራ ብሎ በጨዋታ እንደማይታለል ፡ ነቢይ ኤልያስ አለመ
ሞቱንና አለመቀበሩን እንደሙሴም አለመሆኑን የቅኔው ምስጢር
ያሰረዳል ።

237 ዘይእዚ

ዙተክል (መምህር ፡ ዘሞሽራ)

እጩመ አብ ለአርዳእዚ
ቀባዕኩሙ ስመ ዘመዐዛ ጸድቅ አልቡቱ?
አኮኑ ያዕቆብ ወዮሐንሰ
እለ ጸውዖሙ ለከብካብ ልደቱ
ቃለ ነጎድጓድከ ፈርሀ ደቂቀ ነጎድጓድ እንዘ እሙንቱ።
ወነገረ ፍርሃት ኢይቁም በስምዐ ክልኤቱ
ተዕቅፈ ጲጥሮስ እንዘ ዕቅፍተ እግር ውእቱ ።
ወነገረ ፍርሃት ኢይቁም በስምዐ ክልኤቱ

ትርጉም

አባት!ተማሮችን የእውነት
ሽታ የሌለበት ስምን እንዴት ቀባኻቸው?
ለሰርግ ልደቱ
የጠራቸው የሀንሰና ያእቆብ
እነርሱ የነጎድጓድ ልጆች ሲሆኑ የነጎድጓድህ ቃልን ፈር
ተዋልና ።
የፍርሃት ነገርም በሁለቱ ምስክርነት እንጻይፀና
ጲጥሮስ የእግር እንቅፋት ሲሆን (እርሱ) ተደናቀፈ ።
የፍርሃት ነገርም በሁለቱ ምስክርነት እንጻይፀና

ምስጢር

«አያወዛው ተቀብቱ» እንዲሉ እግዚአብሔር ሀዋርያትን (ያእ
ቆብና የሀንሰን) የነጎድጓድ ልጆች ግለቱ ተግባራዊ አልሆነም ።
ምክንያቱም በደብረታቦር ከደመና በሰሙት ድምፅ መውደቃቸው
የነጎድጓድ ልጆች ባይሆኑ ነው እንጂ የነጎድጓድ ልጆች ቢሆኑ ኖሮማ
እንኳን መውደቅ ድንጋጤም ባልተሰማቸው ነበር ይላሉ ባለቅኔው ።

238 መወድስ

ኢይበቀኑ ለሰብእ ንብረተ ሀገሩ፤
ለዘብሔር ገደገ የሴፍ ባሕቲቱ
እቦመ አኩነና ንጉሥ መልዕልተ ዙሉ ጥራቱ ።
ይኔይዕ እንከ ብሔረ ባዕድ
ንሕነ ደቂቀ ሐተታ ኢንበል ባሕቱ ፤
እቦመ አንገሥም ሰብእ ቤቱ
ለንጉሥ ሰሎሞን ዘኢይሰር መንግሥቱ ።
ነቢርሰ በበሀገሩ ኢይደልዎ በከገቱ ፤
ናቡቴ እቦመ ተቀትለ በዐጸደ ወይን ወላጲቱ።
ወእመ በጥብብ ጉዮ ውስተ ሰማያት ሰብዐቱ
ኤልያስ ምስለ ዕዝራ ይነብር በሕይወቱ ።

ትርጉም

ያገሩ ኑር ሰውን አይጠቅመውም፤
አገሩን የለቀቀ ብቸኛ የሴፍን
ንጉስ በንብረቱ ሁሉ ላይ ሾሞታልና ።
እኛ የምርምር ልጆች ግን
እንግዲያስ የባእድ አገር ይሻላል አንበል ፤
መንግስቱ የማይሻር
ሰሎሞን ንጉስን ቤተሰቦቹ አንግሰውታልና ።

በያገሩ መቀመጥ ግን በከንቱ አይገባም፤
በእናቱ የወይን ቦታ ናቡቱ ተገድሏል፤
ወደሰባቱ ሰማዮችም በጥበብ በሸሸ ጊዜ
ኤልያስ ከእዝራ ጋር በሀይወት ይኖራል።

ም ስ ጢ ር

«ነቢይ በእገሩ አይከብርም» ከተባለው አንፃር ባገር መኖር ለሁሉም ስለማይጠቅም፤ «የሰው አገሩ ምግባሩ» በተባለው መሰረት በአገር ከመኖር ይልቅ በባእድ አገር መኖር መልካም መሆኑን ባለ ቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር አረጋግጠዋል ።

ታ ሪ ክ

ናቡቱ ጥሩ የወይን ቦታ ነበረው ። የእስራኤል ንጉስ አክሐብ የናቡቱን የወይን ቦታ ወደደ።በሌላ የወይን ቦታም እንዲለውጠው አክሐብ ናቡቱን ጠየቀ ። ናቡቱ የወይን ቦታውን ለመለወጥ ፈቃደኛ አልሆነም ። በዚህም ምክንያት የንጉሱ የአክሐብ ሚስት አስገደለች ውና አክሐብ የናቡቱን የወይን ቦታ ወረሰ (1 ነገሱ.20:17) ።

239 መወደስ

ዙተከለጽጥን (አለቃ)

ዳዊት ሐሰወ ትንቢተ ዳዊት፤
አምጣነ ዕፂ ተሰምየ ዕፂ እንዝ አልቦቱ ።
ገብረ ክርስቶስ ይፈጽም ትንቢተ ዳዊት ባሕቱ
ውእቱ ዕፂ ወሥጋ ውእቱ፤
ወኤፈርሀ ድገረ ሞቱ
እምነ ዕፂ ወነድ፤ አምጣነ በተሉ ሕይወቱ
ዕፂሁ ዘኢይነውም ወኤይጠፍእ እሳቱ

ነፋሳተ አልፋዛር ሕግማት ጠፈረ ሥጋሁ እስከ ነሠቱ ።
ወአመ ገደጋ በነውር ለተድላ ዓለም ብእሲቱ
መጽሐፈ ሕግማት ገዳጋቲሃ እሐፈ በአጽባዕቱ ።

ት ር ጉ ም

ዳዊት የዳዊት ትንቢትን ሞሽ፤
ትል ባይኖረው ትል ተብሏል። ።
ገብረ ክርስቶስ ግን የዳዊት ትንቢትን ይፈቶም ዘንድ ስጋ ሲሆን ትል ሆነ፤
ከሞቱም በሁዋላ ከትልና
ከእሳት አልፈራም፤ በሀይወቱ ሁሉ
ትሉ አይተኛምና፤ እሳቱ አይጠፋምና
ነፋሶች/የአልፋዛር ሀመሞች የሰጋ ጣራውን እስካፈረሱ
ድረስ ።
የአለም ደስታ/ሚስቱንም በነውር በፈታት ጊዜ
የሀማሞች ፍቾች መፅሀፍን በጣቱ ፃፈ ።

ም ስ ጢ ር

ዳዊት «እኔ ትል ነኝ» ያለው በርሱ ባይፀድቅ « ትል ነኝ » ያለ ለው ገብረ ክርስቶስ ትል ሆነ ። በዚያውም ላይ ከሞት በሁዋላ አለ የሚባለውን ገሃነመ እሳትን እንዳይፈራ ትሉ የማያንቀላፍና እሳቱ የማይጠፋ ገሃነመ እሳትን አካሉ ሆነ ። ነፋሶችም ጣሪያን እንደሚ ያፈርሱት ሀማሞችም የገብረ ክርስቶስን ስጋ አፈራረሱት ። በተ ፈራረሙም ባለ ሚስቱን በነውር ፈትቶ የፍቾቻን ፅሁፍ እንደሚሰጣት፤ ገብረ ክርስቶስም የዚህ አለምን ምቾት ትቶ የሰቃይ እንግልትን ሚረጠ ዘማለት ባለቅኔው ለመስጥረዋል ።

ዘተከለ ጽጉን (አለቃ)

ሞተ ዘካርያስ አብ በእፍቅር ወልዱ
 ወሞተ የዋህ አቤል በእፍቅር ብእሲት ከንቱ፤
 እፍቅር ብእሲት ወወልድ እስመ ቀታሌ ነፍስ ውእቱ።
 በይነ ምንት ጳዕሙ ለዮሐንስ ሞቱ?
 በገዳም እንዘ አልቦቱ
 ብእሲት ወወልድ እስመ ውስተ ገዳም ንብረቱ።
 ወልድስ ወብእሲት እመ ይትረከቡ ሎቱ
 እምድገነ ከመ ሙሴ ወከመ ዳዊት በእሎንቱ፤
 እፍቅርተ ብእሲት ወወልድ ከመ ኢንእመን ባሕቱ
 ሞተ ሰናክሬም በውሎዱ ወሀጉላ ሶምሶን በብእሲቱ።

ትርጉም

የአባት ዘካርያስ ሞት ልጅን በመውደድ ነው፤
 የየዋህ አቤል ሞትም ከንቱ ሴትን በመውደድ ነው፤
 ሴትንና ልጅን መውደድ ነፍሱን ገዳይ ነውና።
 የዮሀንስ ሞት ግን በምን ምክንያት ነው?
 ሴትና ልጅ
 በዱር ሳይኖሩት ነጭ በዱር ውስጥ ነውና።
 ሚስትና ልጅስ ቢገኙለት ኖሮ
 እንደ ዳዊትና እንደሙሴ በነዚህ በዳነ ነበር፤
 ሴትና ልጅን መውደድን እንዳናምን ግን
 የሰናክሬም ሞት በልጆቹ ነው፤ የሶምሶንም ጥፋት (ሞት)
 በሚሰቱ ነው።

ይህ ቅኔ ሴትና ልጅ አስገዳይም አዳኝም መሆናቸውን ከገለጠ
 በሁዋላ፣ በተለይ በሴትና በልጅ አማካይነት የሚመጣውን መዘዝ አደ
 ገኛነት በምሳሌ ያስገነዝባል።

ታሪክ

ሰናክሬም የይሁዳ ንጉስ ሀዝቅያስን ለመውጋት በዘመተ ጊዜ፣ የሀ
 ዝቅያስ ረዳት መልአክ ሰራዊቱን በሰፈሩበት ቦታ ፈጅቶበት ወደ አገሩ
 ከተመለሰ በሁዋላ ሁለቱ ልጆቹ ሰርሶርና አድራማሌክ በጣኦት ቤት
 ሲሰግድ የገደሉት የአሶር ንጉስ ነው።

ሶምሶን ከሳሙኤል በስተቀር መሳፍንት ከተባሉት የእስራኤል
 አዳኞችና ፈራጆች የመጨረሻው ነበረ ። አባቱ የዳን ነገድ ስሙ
 ማኑሄ ነበር፤ እናቱ መካን ነበረች ። ልጃቸው ሶምሶን ከልደቱ ጀምሮ
 ከሚያሰክር መጠጥ፣ ጠጉሩን ከመቆረጥና ሬሳም ከመንካት የተከለ
 ከለ ናዝራዊ ነበረ።

በዘመኑ ፍልስጥኤማውያን-አገዳንዶቹን የእስራኤል ከተሞች
 ወስደው ይመኩባቸው ጀመር። እስራኤላውያን ግን ሊዋገቸው አል
 ደፈሩም ። ከዚህም የተነሳ ሶምሶን በተሰጠው ልዩ ብርታትና ሃይል
 ይቃወማቸው ነበር እንጂ እንደ ሌሎቹ የእስራኤል መሪዎች ሰራ
 ዊት ሰብስቦ አልተዋጋም ። አስቀድሞ በፍልስጥኤማውያን ላይ የጠባ
 መነሻ ምክንያትን በመፈለግ እንዲት ፍልስጥኤማዊት ሴት አገባ ።
 በእርሷም ምክንያት በተጣሉ ጊዜ አዝመራቸውን አቃጠለ ብዙ
 ፍልስጥኤማውያንንም ገደለ ። ወገኖቹ የይሁዳ ሰዎች ፍልስጥኤማው
 ያንን ፈርተው አሳልፈው ሊሰጡት ተስማሙ ። ሶምሶን ግን በአሁያ
 መንጋጋ ከጠላቶቹ አንድ ሽህ ሰው ገደለ። ለ20 አመት ያህል የእ
 ስራኤልን ሀዝብ አስተዳደረ ።

አንድ ጊዜ ጠላቶቹ በጋዛ ከተማ ሊይዙት ሲጠባበቁት የከተ
 ማይቱን በር መዝጊያ ነቅሎ አመለጠ ። ነገር ግን በመጨረሻው
 ራሱን ካለመግዛቱ የተነሳ ደሊላ የተባለች ሴት ናዝራዊነቱን እስኪ

ገልጥላት ድረስ ከነዘነዘችው በሁዋላ ለፍልስጥኤማውያን አሳልፋ ሰጠችው ። እነርሱም አይነን አሳውረው በጋዛ አሰሩት ። አምላካቸው ዳጎንን ሊያመሰግኑ በተሰበሰቡ ጊዜ ሶምሶንን አስመጥተው ተዘባበቱበት ። እርሱም «ነፍስየ ትገእ ምስለ ኤሎፍላውያን (ነፍሴ ከኤሎፍላውያን ጋር ትውጣ)» በማለት የቤቱን ምስሶዎች ገፋ ። ቤቱ ሲወድቅ በውስጡ የነበሩት መኳንንትና ከፍልስጥኤማውያን አያሌ ሽሀሶዎች ተገደሉ ። ሶምሶንም አብሯቸው ሞተ(መሳ. 13 : 14 : 15 : 16)።

241 መወደስ

ዘላረወርቅ ዘውዲ (አለቃ)

እመቦ ሐይው እምድገረ ተከፍሎ
 ከመ ጊዮርጊስ በሰይፍ ዘተከፍለ ለሀሠርቱ
 ዙሉ ባዕል በጉልቁ ቤቱ ወርሰቱ
 እምተከፍለ በፈቃዱ
 ይንበሩ ክፍላተ አካሉ በርስቱ ወቤቱ፤
 እስመ እንዘ መሬት ለሐረሲሁ፤
 ወእንዘ ለመንግሥት አብያት ብእሲ ወብእሲቱ
 ዘእንበለ ጸብእ ተፋለጡ መንገል መካናት ክልኤቱ ።
 ወበጽሐ በባዕል ለረድአ ፍኖተ መሐደምቱ፤
 እስመ ረድአ ፍኖት ዘርእየ ተዝካረ ላዕሉ ወታሕቱ
 ፈቀደ ጎበ ክልኤ ይትከፈል በፍኖቱ ።

ትርጉም

በሰይፍ ለአስር እንደተከፈለ
 እንደ ጊዮርጊስ ከመከፈል በሁዋላ በሀይወት መኖር ቢኖር
 ባለፀጋ ሁሉ በቤቱና በርስቱ ቁጥር
 በፈቃዱ በተከፈለ ነበር
 የአካሉ ክፋዮች በርስቱና ዘቤቱ ይኖሩ ዘንድ፤
 መሬት ለአራሹ ሲባልና

ቤቶች ለመንግስት ሲባሉ ፣ ባልና ሚስቱ
 ያለጠብ ወደሁለት ቦታ ተለያይተዋልና ።
 የመንገድ ተማሪ ተረትም በባለፀጋ ደረሰ፤
 የላይና የታች ተዝካርን ያየ የመንገድ ተማሪ
 በመንገዱ ወደሁለት ቦታዎች ሊከፈል ወደልና ።

ምስጢር

ቅዱስ ጊዮርጊስ በሰይፍ ስለት ለአስር ከተከፈለ በሁዋላ ሀያው ሰው ሆኖ ክርስቶስን ለአሀዛብ ሊሰብክ ቻለ እንደሚባል ፣ የዘመናችን ባለፀጎች ከአካላቸው መከፈል በሁዋላ በሀይወት መኖር ቢቻላቸው በመሬት ለአራሹና ትርፍ ቤቶችን ለመንግስት ባደረገው አዋጅ ጊዜ አካላቸውን በገዛ እጆቻቸው በመቆራረጥ በርስታቸውና በቤቶቻቸው ቁጥር ለማከፋፈል በምክሩ ነበር ይላሉ ባለቅኔው ። በዚያን ጊዜ ሀብታሞች ሁሉ እንደገበታ ውሃ ከመዋለላቸው የተነሳ ባልና ሚስቱ በውስጠ ስምምነት ተፋቱ። ወንዱ በአንድ ቤትና ቦታ ፣ ሴቲቱ በሌላው ቤትና ቦታ የሚኖሩ ሆኑ ። በዚህም ምክንያት ሳይፋቱ በተፋቱት ባልና ሚስት በሁለት በተለያዩ ስፍራዎች ድል ያለ ተዝካር መኖሩን ያወቁ መንገደኛ ተማሪ የሁሉንም ቦታ ተዝካር መብላት እንዲችል «ምነው ዛሬስ ሁለት ሰው በሆንሁ» አለ የሚባለው ተረት ተፈፀመባቸው ይላሉ ባለቅኔው።

242 ዕዝል ክብር ይእቲ

ዘወልደ ሥላሴ (አለቃ)

ውስተ ቤተ መቅደስ ትፈትል ሚላተ ወርቅ ዘእምላዕለ
 አይሁድ እንመቱ
 ወለተ እስራኤል ተሠይጦ እንተ ለዮሴፍ ፍገርቱ፤
 እስመ ልብሰ ሞትከ ጎልቀ እምነ ትንግኤ ርፍኦቱ
 ዓለመ አሳት ቀኖተ ዘኡጎዝከ በአእዳዊከ ክልኤቱ፤

የእሳት አለም ችግርን በሁለት እጆችህ የያዘህ (ክርስቶስ)!
ለዮሴፍ እራሾች የሆነች የእስራኤል ልጅ መሸጥ ስራው
ከእይሁድ በላይ

የሆነ የወርቅ ግምጃን በቤተ መቅደስ ውስጥ ትፈትላለች፤
ከመነሳት ስፊቱ ጀምሮ ልብስህ ሞት አልቋልና ።

ም ስ ጢ ር

ቅድስት ማርያም በቤተ መቅደስ ወርቅንና ሀርን ፈተላች እን
ደሚባል የክርስቶስም መሸጥ በወርቅ መሆኑን የቅኔው ምስጢር
ይገልጣል ። እንዲሁም የሀሩ ስራ ከላይ መሆኑ የመሸጡም ነገር በአ
ይሁድ መፈፀሙን ያሳያል ። ቅድስት ማርያምም የዮሴፍ እራሾች እን
ደተባለች የክርስቶስ በወርቅ መሸጥ ከእርሱ በፊት በያእቆብ ልጅ
በዮሴፍም መፈፀሙን ቅኔው ያስረዳል ።

ልብስም ከስፊቱ እንደሚያልቅ ክርስቶስ ከመቃብር በመነሳቱ
ሞት ጠፋ ። አለምንም በመሀል እጁ እንደያዘ የአለም ምሳሌ በሆነ
በብረት ችግር መሀል እጁን ተቸነከር በማለት ባለቅኔው አመስጥ
ረዋል ።

243 ዕዝል ክብር ይእቲ

ዘተከለ ጽዮን (አለቃ)

በአፍቅር ብእሲት ወወይን ሞተ ናቡቴ ወለእርዮ ቅትለቲ
ሞተ ወልድሰ የዋህ እንበለ ክልኤሆን በከንቱ ።
እንበለ ክልኤሆን ሞተ ከመ ኢንበል ባሕቱ
ቤተ እስራኤል ጎሩይ ዐጸደ ወይኑ ወቤተ ክርስቲያን መር
ዓቱ ።

የናቡቴ ሞት ወይንን በመውደድ ነው የእርዮ ሞት ደግሞ
ቤትን በመውደድ ነው ፤
የየዋህ ወልድ ሞት ግን ያለ ሁለቱ እንዲያው በከንቱ ነው ።
ነገር ግን ያለሁለቱ ሞተ እንዳንል
የተመረጠ የእስራኤል ወገን የወይኑ ቦታ ነው ቤተ ክር
ስቲያንም መሸራው ናት ።

ም ስ ጢ ር

የእርዮ ሞት በሚስቱ በቤርሳቤህ ምክንያት ነው ፤ የናቡቴም
ሞት በወይኑ ቦታ ፍቅር ነው ። የክርስቶስ ሞት ግን በአዲስ ኪዳን
እርሱን በባለወይንና በወንድ መሸራ ሲመስል፣ በወይን ቦታና በቤት
መሸራ ለሚመስላቸው ለእስራኤልና ለቤተ ክርስቲያን ሆኑን ባለ
ቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል ።

244 ዋዜማ

በዘመነ ወንጌል ዓለመ ፍጻ
ብዙኃን ሕዝብ አገብርተ ዘአኮ መዋቲ
በወርቅ መርዓተ ይሁዳ ተባእሱ ባቲ ፤
እኑነ ካልአት አንስት አምጣነ ወላድ ይእቲ
ጽዋዐ ሕይወተ እስከነ ታሰቲ
ወስተ ቤቱ ለብእሲ ሐታቲ ።

በመከራ አለም/ ወንጌል ዘመን
ግች ያይደለ የጌታ አገልጋዮች /ህዝቦች
በይሁዳ መሸራ/ወርቅ ተጣሉባት ፤

ከሌሎች ሌሎች ይልቅ ወላድ ናቅና ፡
በተመራማሪ ሰው ቤት ውስጥ
መጠጥዎ ህይወትን እስክታጠጣ ።

ም ስ ጢ ር

ወላድ የሆነች መልክ መልካም ሰትን ለማግባት ብዙዎች እንደሚሻሻሉት የክርስቶስ አገልጋዮች በወርቅ ትርፍ ተመሰገኑ ፡ መብልና መጠጥ በሌቲቱ እጅ እንደሚዘጋጅ ዕድቅም በወርቅ ትርፍ እንደታወቀ ባለቅኔው አመስጥረዋል።

245 ዕዝል ጉባኤ ቃና

እመቤ በሰዶም ተክለ አልፋ እሞተ ነዳዲ እሳት በምንት እምድንነ? አኮኑ በዓለ ክልሌ ገጸት ።

ት ር ጉ ም

ተክለ አልፋ በሰዶም በኖር ከነዳጅ እሳት ሞት በምን በዳነ ነበር? ባለሁለባ ፊት ነውና ።

ም ስ ጢ ር

የሰዶምን ጥፋት ወደሁዋላ ዞር ማየት አጥፊ ከሆነ ፡ በፊታቸውም በሁዋላቸውም አይኖች ነበሩዋቸው የሚባል ሃድቅ ተክለ አልፋ በሰዶም ጥፋት ጊዜ ቢኖሩ እንደሎጥ ሚስት መሆን ያገኛቸው እንደነበር በመግለጥ በቅኔው ተመስጥሯል ።

246 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ዘክርያስ ጥራት

የም ዕለተ ብዙኅ ትፍሥሕት ፡
እስመ በደብረ ታቦር ቆመ ፈጣሪ ወበደብረ ብርሃን ዳዊት።

ት ር ጉ ም

ዛሬ የብዙ ደስታ ቀን ነው ፤
ፈጣሪ በደብረ ታቦር ቆሟልና ፡ በደብረ ብርሃንም ዳዊት (ቆሟልና) ።

ም ስ ጢ ር

ባለቅኔው የጎንደር ገጉስ አፂ ዳዊት ያሰሩት ደብረ ብርሃንና ክርስቶስ እምላክነቱን ገለጠበት የሚባለውን ደብረ ታቦርን በማነፃፀር ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

247 ዋዜማ

ናጽድቅ ዜና ሕሳዊ
ለእርባዕቱ ኪሩቤል ይደልዎሙ ፍርሃት ፤
በሰማይ ኦኮኑ ተአዘዘ ሞት።
ወሕስወ ኮነ ፍትሐ ገያላን ነገሥት ፤
ዘእስረ ጴጥሮስ ሊቀ ካህናት
እስመ ፈትሐ ካልኡ ዕርገት ።

ት ር ጉ ም

ያስት ወሬን እናፀድቅ ዘንድ
ለአራቱ ኪሩቤል ፍራት ይገባቸዋል፤
ሞት በሰማይ ታዟልና ።
የሃይለኞች ነገስታት ፍርድም አስት ሆነ፤
የካህናት አለቃ ጴጥሮስ ያሰረውን
ሌላው ካህን/እርገት ፈቷልና ።

መልክን ሞት አያስፈራውም ግለት ወሸት ነው። ይህን እንደ ውነት እድርገው በሰማይ ሞት ታዘዘ በግለት ፣ ሰማይ በተባለች በቅድስት ግርድም ሞት ስለተፈረደባት በሰማይ ያሉትን መላእክትን ሞት እንደሚያሰጋቸው ባለቅኔው አመልክተዋል።

በተጨማሪም ሀዋርያት በመንፈሳዊ ስልጣን «ያሰሩት በሰማይም የታሰረ ይሆናል» ግለት አስት መሆኑን ቅዱስ ጲጥሮስ ያሰረው (የገነዘው) የቅድስት ግርድም ስጋ መገነዘን ፈትቶ ወደ ሰማይ ወጣ በግለት ባለቅኔው ያስረዳሉ።

248 ዋዜግ

ዘገባ ግርድም (ቲሳ ገበዛ)

ዐባይ ወረሐብ
አካለ ቴዎድሮስ ባሕር ፣ ወለሥነ ሥቃይ ፍጥረት
ዘይትሐወስ ህዩ አልቦቱ መሥረርት ።
ወእንዘ እሳቱ ይነድድ ምስለ በረዱ ተኖት
በእቶነ እሳት ዘወድቀ ቴዎድሮስ ናእት
አጸገቦሙ ለጎምሳ ወምእት ።

ት ር ጉ ም

የቴዎድሮስ አካል/ ባህር
ታላቅና ሰፊ ናት ፣ በዚያ የሚንቀሳቀስ
የፍጥረት አይነትም ስፍር ቁጥር የለውም ።
ከበረዶ/ ችንካርም ጋር እሳቱ ሲነድ
በእሳት ምጣድ ላይ የወደቀ ቴዎድሮስ/ ጸቦ
መቶ አምሳውን (ሰዎች) አጠገባቸው ።

ትልቅና ሰፊ በሆነች ባህር ውስጥ ብዙ ተንቀሳቃሾች እንዳሉ በሰማእት ቴዎድሮስ አካል የተደረገው ስቃይ ብዙ መሆኑን ቅኔው ይገልጻል ። ከዚህም ሌላ ነቢይ ሙሴ እሳቱ ከበረዶው ጋር ሲነድ እንዳየ ቴዎድሮስ በእሳትና በችንካር ስቃይ መቀበሉን ያሳያል ። በተጨማሪም ቂጣ (ርሚጦ) በእሳት እንደሚጣልና ብዙ ሰዎችን እንደሚያጠግብ በእሳት የተሰቃየው ቴዎድሮስ በመቶ ሃምሳ ችንካር ሮች ተቸነከረ ግለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

249 ሥላሴ

ዘሲኖን (ጸሐፊ ትእዛዝ ፣ ዘጉንደር)

ሩፋኤል በቤትከ
ኅብስተ ርኑባን አመ በላዕከ
ኢተረክበ ጎይል ዘይቤ እምአብያጺከ ጎይላት
ሐሚት ዝንቱ ወዝንቱ ጎፍረት ፤
እመሰ ላዕሌከ ኢሀሎ በዘከመዝ ሐሚት
አንጸረ በካፋ በኮረ ነገሥት
ድግምኬ በሊዐ ኅብስት
ውስተ ዛቲ ቤትከ እምርት ።

ት ር ጉ ም

ሩፋኤል በቤትህ
የራብተኞች እንጀራን በበላህ ጊዜ
«ይህ አሜት ነው ይህም ሀፍረት ነው» የሚል
ሀይል ከጓደኞችህ መላእክት አልተገኘም ።
እንደዚህ ያለ አሜት በአንተ ላይ ከሌለ ግን
በነገስታት አለቃ በበካፋ አንጻር (ፊት)
በዚያችው በታወቀች ቤትህ ውስጥ
እንጀራ መብላትን ድግማ ።

አይነ ሰው ር የነበረ ጦቢትን ሩፋኤል የተባለው መልአክ በሰው አምሳል መርዳቱን አስታውሰው ፣ እንደዚሁም በጎንደር ከተማ ሩፋኤል እጅ በካፋን የሚረዳቸው መሆኑን ባለቅኔው አመሰ ጥረዋል ።

ታ ሪ ክ

መልአኩ ቅዱስ ሩፋኤል ጦቢትን በሰው አምሳል እየረዳው ሰባት አመት ኑሯል ። ይኸው ጦቢት የሞተ ሰው ሳያስቀብር እህልና ውሃ አይቀምስም ነበር ። አንድ ቀን በግንብ ተጠግቶ ሙት ሲያስቀ ብር አንዲት ወፍ በአይኑ ውስጥ ኮሰችበትና በዚህ የተነሳ አይኑ ጠፋ ። መልአኩ ቅዱስ ሩፋኤል የአሳ አሞት አይኑን ቀብቶ አዳነው ይባላል ። በዚሁ መልአክ ስምም በጎንደር ከተማ የተሰራች ቤተ ክርስቲያን አለች ። «ዛቲ ቤትክ» የተባለችው በጎንደር ከተማ ያለ ችው ይችው የሩፋኤል ቤተ ክርስቲያን ናት (ሰንክ.ጳጉሜ 3 ቀን) ።

250 ሥላሴ

ዘሐይመት (ወይዘሮ)

ለወደሰትክ

ናሁ አብጻሕኩ ዐቅመ ውርዛዌ

እንዘ ብእሲት እነ እምሳይለ ውርዛዌ ድክምት

ዳዊት ጸዋሚ እመርገም ኅብስት ፤

ለዳዊትኒ አቡክ ነጋሚ መሠረተ ከሉ መንግሥት

በፈለገ ዔላ ፈለገ ቅስት

አመ ተወርዘወ ቅድመ በወራዛ ጊት

ወደሳሁ ከማየ አንስት ።

ከመርገም /እንጀራ

ፀ-ዋሚ ዳዊት ! ከጉርምስና /ሃይል

የደከምሁ እኔ ሴት ስሆን አንተን ለማመስገን

እነሆ የጉልምስናን ልክ (አካለ መጠን) አደረስሁ ፤

የመንግስት ሁሉ መሰረት የሆነ ነጋሽ አባትህ ዳዊትንም

የክርክር ወንዝ በሆነ በኤላ ወንዝ

ቀድሞ በጊት ኅልማሳ ባየለ ጊዜ

እንደእኔ ሴቶች አመስገኑት ።

ም ስ ጢ ር

ትንሽቱ ስታደግ አካለ መጠን እንደምታደርስ ፣ ወይዘሮ ሀይ መት የጎንደር ንጉስ ዳዊትን ለማመስገን የቅኔ ችሎታ ማግኘታቸው ንና ፀ-ዋሚም ሰው ከመብል ተከልክሎ እንደሚውል ፤ እኔ ዳዊት ከህ ዝብ ርግማን የራቀ መሆኑን ዳዊት ኅልያድን ገድሎ በተመለሰ ጊዜ «ዳዊት እልፍ ገዳይ ሳለል ሺህ ገዳይ» እያሉ የእስራኤል ንጉስ ዳዊ ትን በአመስገኑት ሴቶች አንፃር ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

251 ሥላሴ

ዘጉቹ አራት ዐይና

ኢያድኅነ ንዴተ ሥጋ

ተዋሕዶተ ቃል ምስለ ሥጋነ

አመ ሐተትነ በልብ እንበለ ማኅየዌ ቅብዐት ፤

ወአይኩን በዐውደ ርምያ በይነዝ ሁከት ፤

ይክልኑ በእግር ተሐውሶ ኅበ ፍናተ ላዕል ወታሕት

ነፍስ ዘአልቦ ሥጋ ምውት ?

ወጽልመተኑ ያሴበል እምዐይን ማኅቶት

ዘላዕሌሁ ኢሀለወ ዘይት ?

በልብ በመረመርን ጊዜ
 ያለአዳኝ ቅብአት ከሰጋችን ጋር
 የቃል መዋሃድ የሰጋችንን ችግር አላደነም ፤
 ስለዚህም በሮም ደባባይ ሁክት (ብጥብጥ) እንዳይሆን ፤
 ነፍስ የሌለው የሙት ስጋ ወደላይና ወደታች መንገድ
 በእግር መንቀሳቀስ ይችላልን ?
 በላዩ ላይ ዘይት የሌለበት መብራትስ
 ጨለማን ከአይን ያስወግዳልን ?

ም ስ ጢ ር

በስጋ የተሰራ ወጥ ያለቅቤ እንደማይጥም የእግዚአብሔር ቃል
 ከሰጋችን ጋር መዋሃድ መንፈስ ቅዱስን ያለመቀበል አይከብርም
 ይላሉ ባለቅኔው ። ከዚህም በተጨማሪ ነፍስ የሌለው በድን (ሬሳ)
 እንደማይንቀሳቀስና የዘይት ቅባት የሌለው መብራት ጨለማን እንደ
 ማያርቅ ፣ መንፈስ ቅዱስን ያለመቀበል ክብር የለም በማለት ባለቅ
 ኔው «ወልድ በቅብዐተ መንፈስ ቅዱስ ከበረ » እያሉ የሚሰብኩትን
 እምነታቸውን በቅኔያቸው ምስጢር አብራርተዋል ።

252 ሥላሴ

ቀድሞ በላኔ ሰብእ
 ማየ ነዳያን በእዴሁ
 ድኅረ ጎልቀ ሰብእ መብልው ለጎፅበተ ጌጋይ ርስሐት
 እንዘ ይብል «እምድኅረ በሊዕ ይደሉ ጎፅበት»
 ዘይቀድሕ ማየ ብእሲ እመ አለቦቱ በቤት ።
 ወትቤ ድንግል በጽላሉት
 ጎዳጥ ማይ ቃለ መጻሕፍት ፤
 ይበቀሥ ለጸድቅ መድሎት ።

በላኔ ሰብእ ሰው / ምግብ
 ካለቀ በሁዋላ በደል/እድፍን
 ለመታጠብ የችግረኞች ውሃን በእጁ ቀዳ ፤
 «ከመብል በሁዋላ መታጠብ ይገባል» እያለ
 ውሃ የሚቀዳ ሰው ከቤት ባይኖረው ።
 ድንግልም በጥላ አለች
 ጥቂት የመፃህፍት ቃል / ውሃ
 ለፃድቅ / ሚዛን ይበቃዋል (አለች) ።

ም ስ ጢ ር

በላተኛ በልቶ ካበቃ በሁዋላ እጁን በውሃ እንደሚታጠብ ፣ በላኔ
 ሰብእ ሰባ ስምንት ሰው በልቶ እፍኝ ውሃን ለአንድ በሽተኛ በማ
 ጠጣቱ ምክንያት ሀጢአቱ ተሰረዩለት ይላሉ ባለቅኔው ። በተጨማ
 ሬም ለብልህ ጥቂት ምክር እንደሚበቃው የሰባ ስምንት ሰዎችን ነፍሳት
 ሚዛን እፍኝ ውሃ መዘነው በማለት ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

253 መወድስ

በእግረ ሰሎሞን ፍትሕ እመ ተለዐልነ
 ደብረ ሐተታ ነገረ ነገረ ዘሉቃስ መጻሕፍት
 ተሰምዮተ ሉቃስ ላሕም እምኢደለም እምጥንት
 እንዘዐ በውስተ ልዳ
 በዓለ ሐሊብ ጊዮርጊስ ሰማዕት ።
 ወለጊዮርጊስ እምኢደለም
 አውርዶተ ሐሊብ ጽዋዕ እምነ ክሣዳ አረፍት
 ሣዕሪ ከመ እንሰሳ ዘተሰሰየ በቤት
 ማትያስ እንዘ ሀሉ በኢዮሩሳሌም ሰማያዊት ።
 ባሕቱ በሊዐ ሣዕር ለሰማዕተ ልዳ ድልወት ፤
 በከርሞ እንሰሳት እስመ ተረከበ አመ ኅሠሥም መንክራት።

የሉቃስ መፅሀፍት ነገርን መናገር /
 የምርምር ተራራን በሰሎሞን እግር / ፍርድ ብንወጣ
 የሉቃስ ላም መባል ከጥንት ባልተገባው ነበር ፡
 ባለወተት ሰማእት
 ጊዮርጊስ በልዳ ውስጥ እያለ ፡
 ከአንገቱ / ግድግዳ ወተት /
 ዕዋን ማውረድም ለጊዮርጊስ ባልተገባው ነበር ፡
 ሳርንም እንደ እንስሳ በቤት የበላ
 ማትያስ በሰማያዊት ኢየሩሳሌም እያለ ፡
 ነገር ግን ሳርን መብላት ለልዳ ሰማእት ተገቢ ነው ፡
 ታምራቶች በፈለጉት ጊዜ በእንስሳት ሆድ ተገኝቷልና ።

ምስጢር

ሉቃስ ገዕ ላህም (ላም ፊት) ሲባል ያልሰጠውን ወተት በላም
 ስም ያልተጠራ ጊዮርጊስ ሰጠ ። እንደ እንስሳት ሳር የበላ ማትያስም
 ወተት ካላሰገኘ ፡ ሳር መብላት የሚገባው ወተት የሰጠ ጊዮርጊስ ነው
 በማለት ባለቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር የሰማእታትን ተጋድሎ አብ
 ራርተዋል ።

254 መወደስ

እፍቅር ብእሲት ሠናይ ለሰብአ ሐተታ
 ወእኮ ሠናይ አፍቅር ዜእሃ ለብእሲት ፡
 አኮኑ አምሠጠ እመሥገርት ሳኦል ሞት
 በጥበበ ሚልኮል ብእሲቱ
 ዘሰበረ ላሕመ ኢሎፍላዊ አንበሳ ዳዊት ።
 ወበሐሃኒቱ ለእዮዓስ
 ኢዮዓስ ድጎን እዎጎልቀት ደቂቅ ወሕሃናት ፡

አይደቅ በበዘመኑ ነገር ምሳሌ አረፍ
 አምጣን የሐንስ ተደለወ በዘማ አርቃድጥስ ለጎልፈት ።
 ወካልኦሂ የሐንስ ሥርወ ዘካርያስ ዘይት
 ተመልሐ በእይሃ ለሂርድያዳ ገሊላዊት ።

ትርጉም

ለምርምር ሰዎች ሴቶን ማፍቀር መልካም ነው ፡
 ሴቶንም ማፍቀር መልካም አይደለም ፤
 የኢሎፍላዊ ላምን የሰበረ አንበሳ / ዳዊት
 በሚስቱ ሚልኮል ጥበብ
 ከሳኦል ወጥመድ / ሞት አምልጧልና ።
 ኢዮአስም በሞግዚቱ
 ከሀሃናት እልቂት ዳን ፤
 የምሳሌ ነገር ግድግዳ በየዘመኑ እንዳይወድቅ
 የሆነስ በአርቃድዎስ ዘማ ለሞት ተዘጋጅቷልና ።
 የዘካርያስ ዘይት ስር ሌላው የሆነስም
 በገላሳ ሴት ሂርድያዳ እጅ ተነቀለ ።

ምስጢር

የሴት ፍቅር በአንድ በኩል መልካም ሲሆን በሌላ በኩል
 ደግሞ ጎጂ መሆኑን በሴት በተጠቀሙና በተጎዱ ሰዎች ማስረጃነት
 የቅኔው ደራሲ ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

ታሪክ

ዳዊት ጎልያድ የተባለውን ፍልስጥኤግዊ በወንጭፍ ድንጋይ
 ገደለ ። ይህንን ጀብዱ በመሰራቱ በህዝቡ ዘንድ ተወዳጅነትን አተ
 ረፈ ። ነገር ግን በዚሁ መጠን ገንስ ሳኦል ምቀኛ ሆነበትና ዳዊትን
 ሲገድለው ፈለገ ። ሚስቱ የሳኦል ልጅ ሚልኮል ግን እጅግ በጣም
 ትወደው ስለነበር ከሳኦል ሸሽቶ እንዲያመልጥ ረዳችው (1. ሳሙ.
 17 ፡ 45—51 ፤ 19 ፡ 11—17) ።

የንጉሥ አካዝያስ እናት ንቶልያ ልጅዋ እንደሞተ በላወቀች የመንግስትን ዘር ሁሉ አጠፋች = በዚያን ጊዜ የኢየሱስ አሳዳጊ የሆነ ነች የአካዝያስ እህት የባህት የአካዝያስ ልጅ የሆነ ኢየሱስን ከንጉሥ አልፎኝ ወሰደችው፡ እንዳይገደልም ከንቶልያ አዳነችው (2 ነገ : 11 : 1-3) =

የሆንስ አፈ ወርቅ የአንዳኪያና የቁስጥንጥንያ ሊቀ ጳጳስ ነው። በቅድሚያ አለማወቅን ትምህርት ካጠናቀቀ በሁዋላ ወደ መንፈሳዊው ተመልሶ ደጋግ ድርሳናትን ደርሷል = በሰው ፊት ሳያዳላና ንጉሥና ንግስትን ሳይፈራ ሁሉንም በእኩልነት ተመልክቶ በእውነት ይገሰፅ ነበር = የንጉሥ አርቃድዮስ ሚስት ንግስት አውዶክስያ ያንዲት መበለት የወይን ቦታ ቀምታ ባለቦታይቱን መበለት ስላስለቀቀችት የወሰደችባትን ቦታ እንድትመልሰላት ቢመክራትና ቢገስፃት አልሰማ አለች = ስለዚህ ከቤተ ክርስቲያን እንድትለይ ቢያወግዛት እንደ ዲዮቅልጥያናስ «አብያተ ክርስቲያናትን ዘግቼ አብያተ ጣኦታትን እከፍታለሁ» በማለት አንገራግራና አስፈራርታ የሆነስ አፈ ወርቅን አሰደደችው = ስለዚህም በዚያው በተሰደደበት በአክራጥያ ደሴት ወንጌል ሲሰበክና ክርስቶስን ሲያሳምን አርጎል (ስንክ. ግንቦት-12) =

255 መወደስ

ኢየርራፍ ልብ እምተምኔት ሥጋ
 እመኔ ደረክብ መንግሥተ ዕብራዊ ዳዊት ፤
 እስመ እመ ርኑቅ ፍጥቱ ፍና ሰማያት
 ኢይዌስንዎ ምስፍና ወሀብት ፤
 ወከመ ይሁዕዎ ነቢያት
 ለምሳሌሁ በግዕ እጉዘ ከልኤቱ አቅርገት =
 አዳምሂ ለእመ ነግሠ ሙልዕልተ ኩሉ ፍጥረት
 መንግሥቱ ለፈጣሪሁ ተመነየ በገንት ፤
 ወከዊነ አምላክ ፈቀደ ልቡና ሔዋን ብእሲት
 ኩሉ ለእመ ሞተ አምጣነ ልቡና ኢይመውት =

ትርጉም

የአብራዊ ዳዊት መንግስትን
 በያገኝ እንኳ ልብ ከስጋዊ ምኞት አያርፍም ፤
 የራቀ መንገዱ የሰማዮች መንገድ ቢሆን
 ግዛትና ሀብት እይወስኑትምና ፤
 ነቢያትም ሁለት ቀንዶችን
 የያዘ በግ/ ምሳሌውን ይሰውት ዘንድ ነውና =
 አዳምም በፍጥረት ሁሉ ላይ ቢነግስ
 የፈጣሪው መንግስትን በገንት ተመኘ ፤
 አምላክ መሆንንም የሴት ሄዋን ልብ ወደደ
 ሁሉም ቢሞት ልቡና አይሞትምና =

ምስጢር

ሰው ንጉሥ ነገስት ቢሆንና ቢበለፀግም እንኳን ምኞቱ በአፍንጫ እንደሚመላለስ እስኩንፋስ የማያቋርጥና በእርጅናም ጊዜ የማይቆም መሆኑን ባለቅኔው ከአዳምና ከሄዋን አድራጎት ጋር በማነፃፀር አመስጥረዋል =

256 መወደስ

ጳላእኩ ሰብአ እምን ርእስየ
 ዘትርጓሜሁ በቀል ወዘንባቤ ሐሰት ፤
 እስመ እምልሳኑ ለሰብእ ዘይበልዎ መሬት
 ሰፊ ተሕትና ወለፌ ትዕቢት
 ይወዕኑ ለሰብከት ፤
 እንዘ በሳዕሌሁ ይሄሉ እንት ኢይተርፍ ሞት =
 ልብየሂ ለእመ ጌሠ መንገል ሐትታ ገነት
 ባቲ ዘትጋብአ ጥበባተ ሰሎሞን ጽጊያት ፤
 ዕሩያን ኩ በሳምናዊ ሰዓት
 ሰብእ በዐመፃ ወእግዚአብሔር በምሕረት =

ትርጉም

ትርጓሜው በቀል ንባቡም
አሰቅ የሆነ ሰውን ከራሴ ጀምሮ ጠላሁ፡
መራት ከሚበላው ሰው አንደበት
በወዲያ ትህትና በወዲህ ትእቢት
ለማስተማር (ለስብከት) ይወሳሉና
የማይቀር ሞት በላዩ ላይ እያለ ።
ልቢም የሰሎሞን ጥበቦች / አበቦች
ወደተሰበሰቡባት ንነት / ምርምር ቢገሰግስ
በስምንተኛው ሽህ አንድ ሆኑ
ሰው በበደል እግዚአብሔርም በምህረት ።

ምስጢር

ለአንድ መዕህፍ ንባብና ትርጓሜ እንዳሉት ሰው በቂምና በአ
ስት ተመርዟል ። ሁለት ጓዶችም በአንድነት እንደሚወጡና እንደ
ሚገቡ በሰው አንደበት ትእቢትና ትህትና መነገራቸው ፡ በስምንተ
ኛው ሽህ ሰው ሞት እንዳለበት አለማሰቡን ያመለክታል በማለት
ባለቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል ።

257 መወደስ

ኢተገፋዲ ያስቆቁ ፍዳ ተገፋዲ ፡
ወጽድቁ ኤልያስ ወሕነጸ ደብር ቤት ፡
አምጣነ አገዝ ይብኪ ዘኢተገፍቦ እሳት
እንዘቦ ደቂቅ ዘገፍዕዎ
መገብተ ዚእሃ ለባቢሎን ቅሥት
ወበምድረ ነፋስ ኢተክዕወ
ዘያደነግፅ ልቡና ጽዋዕ ምሳሌ እሳት ።
አመ በጽሐ ተባርዮ መንግሥተ አዘርዕት ጸባሕት

ገራህት በዘተሰጠ እስመ ይበክዩ ደመናት ፡
ወቅጽርሕ ሰውጥ በዘተቀሰፋ አንስት
ወበዘተጸፍዑ መላትሕ ያስቆቅዋ አዕይንት ።

ትርጉም

ያልተገፋው በተገፋው ብድራት ያለቅላል ፡
እውነቱም ኤልያስና በተራራ ላይ የተሰራ ቤት ናቸው ፤
የርዕ የባቢሎን ክርክር ሹማምንት የሆኑ ፡
የበደሉ ልጆች ሳሉ
ያልተገፋ እሳት ያለቅስ ጀምሯልና ፡
ልብን የሚያስደነግጥ የምሳሌ
ዕዋ / መአትም በነፋስ ምድር አልፈሰሰም ።
የአዘርእት / ገባርች መንግስት መለዋወጥ (ፍርርቅ) በደ
ረስ ጊዜ
እርሻ በተቀደደ ደመናዎች ያለቅሳሉና ፡
ቤተችም በተገረፉ ጅራፍ ትራሃለችና
ጉንጮችም በተጠፈጠፉ አይናች ያለቅሳሉና ።

ምስጢር

«የምጣዳ ሳለ የአንቅቡ ትንጣጣ» እንደሚባለው የተበደለው
ሳለ የበደለው እንደሚያለቅስ ፡ ሶስቱ ልጆች (አናንያ ፡ አዘርያና ሚሳ
ኤል) በውስጡ የተጣሉበት እሳት እንደውሃ ቀዘቀዘ ። ከዚህም አን
ገር ባለቅኔው መራት ሲታረስ በማረሻ መውጋቱንና ደመናዎች ዝና
ብን ማዝነባቸውን ፡ ጀርባም በተገረፈ ጅራፍ መጮሀዋንና ጉንጮ
ችም በተመቱ አይናች ማንባታቸውን በመጥቀስ ቅኔያቸውን አመ
ስጥረዋል ።

258 መድኃኒት

ዘውብሽት (ቱሰ ገበዝ ፡ ዘብጽና)

እ አብርሃም መድኃኒት ዓለም
ተአንገዱ ብከ እናግደህ ሐዲን ቅንዎት፤
ወእመ በገጽክ ቀርቦ ተጸፍዎት ገጽ ጎብስት
ነበረ በጥቃ ገቦክ እንግዳ ኩናት፤
ወላእክ ትእዛዝ ገቦ ዚእክ
ጽሩዩ ማዩ አቅረቦ ለጎዕበት ።
ይትሐነጽሂ ለአረጋዊ ሕንጻ ቤትክ ስቅለት
በሐብል ተመጠነ ዘባንክ ሙሠረት፤
ወእመ ይጠፍእ ብከ ብርሃን፤ ፀሐይ ማጎጥት
ዕለተ ሞትክ አረጋዊ ነበረ በጽልሙት ።

ትርጉም

መድሀኔ አለም / አብርሃም ሆይ !
የብረት እንግዶች / ችንካሮች እንግዶች ሆኑብህ ;
የፊት መጠፍጠፍ / እንጀራም ቤፊትህ በቀረበ ጊዜ
ጦር / እንግዳ በጎንህ አጠገብ ተቀመጠ፤
የትእዛዝ መላክተኛ / ያንተ ጎንም
ለእጥበት ጥሩ ውሃን አቀረብ ።
የቤትህ ስቅለት / ህንፃም ለሽማግሌ ይሰራ ዘንድ
ሙሰረት / ጄርባህ በገመድ ተለካ፤
የፀሀይ ብርሃን / መብራትም በጠፋብህ ጊዜ
የሞትህ ቀን / ሽማግሌ በጨለማ ተቀመጠ ።

ምስጢር

አብርሃምን እንግዶች እንዳቀማመጡት መድሀኔ አለምን ችን ካሮች ወጉት ። ማእድ በቀረበ ጊዜ እንግዳ ከባለቤቱ ጎን እንደሚ ቀመጣ ክርስቶስም ፊቱን በጥፊ ተመታ፡ ጎንንም በጦር ትወጋ፤ እሽ

ከርም የጌታውን እጅ ላማስታጠብ ውሃ እንደሚያቀርብ ከክርስቶስ ጎን ውሃ ፈለቀ ። ቤተሰብም መሬቱን በገመድ እንደሚለካ የክርስ ቶስ ጀርባም በገመድ ጅራፍ ተገረፈ ። ከዚህም ሌላ መብራቱ የጠ ፋብት ሽማግሌ በጨለማ እንደሚቀመጥ ክርስቶስ የተሰቀለበት ቀን ጨለማ ሆነ በማለት ባለቅኔው በክርስቶስ ስቅለት ምክንያት ተፈ ፀሙ የሚባሉትን ተአምሮች በመዘርዘር በቅኔያቸው አመስጥረዋል።

259 መድኃኒት

ጣዕዋ ንዑስ መድኃኒት ዓለም
ዘአስረከ እግረክ ናላዌ እንሰሳ ቀናት
አድያመ የርዳናስ ኦፊክ እንተ አልቦቱ ሐስት
ዶዶ ነዋ የሐንስ ሐሞት፤
ወአጸብዒከ ነቢያት
ቀዳሚ ጸሐፊ ቃላተ ብሉይ ኦሪት ።
ጎዳጠሂ ኢትፈርሆ ላብእሲሃ ኩናት
ርብቃ ገቦ ዚእክ መንታ ዘወለደት፤
ወመተረት ሞተ በለሴ አሐቲ ጎነት
ሔዋን ስቅለትከ ዘበዕለተ ዐርብ ተፈጥረት ።

ትርጉም

የከብቶች ጠባቂ ችንካር እግርህን ያሰረህ
ትንሽ ጥጃ / መድኃኒት አለም !
ኦሰቅ የሌለበት የየርዳናስ ዙሪያ / አፍህን
እነሆ አሞት / የሀንስ ዞረ፤
ነቢያት / ጣቶችህም
የብሉይ ቃላትን በመጀመሪያ ገፋ ።
መንታን የወለደች ያንተ ጎን / ርብቃም
ችንካር/ባልዋን ጥቂት አትፈራውም፤
በአርብ ቀን የተፈጠረች ስቅለትህ / ሄዋንም
ያንዲት ጎነት በለስ/ሞትን ቆረጠች።

የከብቶች እርኛ የጥጃውን እግር እንደሚያስረው የመድሃኔ አለ ምን እግር ቸንካር ወጋው = የሀንሰ መጥምቅም የየርዳናሰን አካባቢ እንደዞረ በክርስቶስ ጉረር አሞት ወረደ፤ ነቢያትም የአራት ቃላትን እንደገፉ የክርስቶስ ጣቶች በአራት «እጃቸንና እግሮቻችን ቸንከሩኝ» ተብሎ የተነገረው ቃል መፈጸሚያ ሆኑ ። ከዚህም ሌላ ርብቃ ይሰ ሀቅን እንዳገባችና መንታ እንደወለደች፣ የክርስቶስ ጎን በጦር መው ጋቱንና ደምንና ውሃን በመንታነት ግፍለቱን የቅኔው ምስጢር ያስ ረዳል ። ሄዋንም አርብ ቀን ተፈጥሮ የኖረችበት የጎነት በለሰን እንደ ቆረጠች የክርስቶስ ስቅላት ሞትን አጠፋች ይላሉ ባለቅኔው ።

260 መወደስ

ገፋዕ ይሬኢ ሀጥላ ገፋዒሁ፤
እስመ በገፋዒ ትረውጽ ሀጥላ ተገፋዒ ገግሥት
እንዘ በፀጋግ ሕግም ወበየግና ሕይወት፣
ዝኒ ኢይኩን ቃለ ሕሳዌ
ተሠግረ ነዋ ወበጽሐ ለሞት
ሐግ ገፋዒ ጥንት
ለመርዶክዮስ ወይጠል በዘረበቦ መሥገርት ።
ጽናየሂ ግየ ዘለፋ በምክረ ዐመፃ ቀሱት
ዘቀድሐ ለሶስና ስትዩ ረበናት፤
አኪጠፈልኒ ዘሐረ በምክረ ዐመፃ ፍፍት
ወድቀ ውስተ ግብ ዘከረየ ለዳዊት ።

ትርጉም

የተገፋ የገሬውን ጥፋት ያያል፤
በግራዋ ህግም፣ በቀጃም ህይወት ሳሉ
የተገሬ ጥፋት/ገግስት በገሬ ትርጣሎችና፣
ይህም የአስት ቃል እንዳይሆን

እነሆ ለመርዶክዮስ/ፈቆ
በዘረጋው ወጥመድ ተጠመደና (ተያዘና) ለሞት ደረሰ ።
የጠራ ውሀ/ሰድብንም በበደል ምክር/እንሰራ
ለሶስና የቀዱትን መምህራን ጠጠ፤
በበደል ምክር/መገንድ የሄደ አኪጠፈልም
ለዳዊት በቆፈረው ጉድጓድ ውስጥ ወደቀ።

ባለቅኔው ገግስት በቀኝና በግራዋ ታጅባ እንደምትሄድ ለተገ ፈው የታሰበችው ጥፋት ለገሬው መከራ፣ ለተገሬው ግን ህይወት ሆነች በግለት ቅኔያቸውን አመስጥረዋል።

ታሪክ

ህግ የፋርስ ገንብ አርጤክስስ ከፍ ከፍ ያደረገው የአይሁድ ጠላት ነበር ። አይሁድን ለማጥፋት፣ እስራኤላዊው መርዶክዮስንም ለማሰቀል አሰበ ። ለመርዶክዮስ ባዘጋጀው መስቀል ራሱ ተሰቀለ (አስቴ.3፤1—15፤5፡9—14) ።

ሶስና እስራኤላዊት ቤት ናት ። ባሏ ከሞተባት በሁዋላ ሌላ ወንድ ሳታገባ በያምና በፀሎት ተጠምዳ እግዚአብሄርን በንፅህና እያገለገ ለች ትኖር ነበር። በዘመኗ የነበሩ የህዝብ አስተኞች መምህራን ለዝ ሙት ተግባር ጠይቀዋት ብታሳፍራቸው «የዘሙት ስራ ስትሰራ አገኘናት» ብለው ወንጀሏት ። እንደሙሴ ህግ ሞት ከተፈረደባት በሁዋላ በነቢዩ ዳንኤል መንፈሳዊ ብልሃት ገፅህናዋ ተገለጠላት ። ያሰ ጧት (ስምዋን ያጠፋት) ረበናትም (የአይሁድ መምህራን) አስተኛ ስራ ታወቀ ። ከዚህም በሁዋላ ትሙት በቃ የፈረደባት የገዛ አባቷ ከነ ህዝቡ አገናኛት አላቃት ይባላል (መፅሀፈ ሶስና)።

አኪጠፈል የእስራኤል ገንብ ዳዊት አግካሪ ነበር ። አቤሴሎም በአባቱ በዳዊት ላይ ባደመ ጊዜ አኪጠፈል በአድግው ተባበረው ። ነገር ግን «ዳዊትን በፍጥነት እናሳድደው» የሚል ምክሩን አቤሴ ሎም ሳይቀበለው በመቅረቱ አኪጠፈል ወደ ቤቱ ተመልሶ በገዛ እጁ ታንቆ ሞተ (2.ሳሙ.17፡1—23) ።

261 መድኃኒት

ጥውታነ ቀስቲ ቀበረ በውሳጢ ከርሡ፤
ወኢገሠሠ መግነዝ እስመ መግነዙ ገብሶት
በላዔ ሥጋሁ ለሰብእ ። ወበእንተዝ ሥርዐት
እንግዳ ነገረ ለግርያም
እንገር ላቲ በዘየም ዕለት፤
አኮኑ እንበለ ጥንት
መቃብረ ሙታን አዕረገት ግርያም ውስተ ገነት ።
ወኢተርፉ በውስቴቱ እለ ተቀብሩ ነፍሳት፤
እስመ ገጸሬ ዐይን አይተርፍ እንዘ የሐውሩ አዕይንት፤
ወእመ ሰራቂ ወሰደ መዛግብተ አዕናቶ ዐበይት
አዕናቶ አይተርፉ እንዘ የሐውሩ መዛግብት።

ትርጉም

በላኤ ሰብእ በቀስቲ የጥቂትን በሆዱ ውስጥ
ተበረ፤ መገነዣንም አልፈለገም፤
መገነዣው እንጀራ ነውና ። ስለዚህም ስርአት
እንግዳ ነገርን ለግርያም
በዛሬ ቀን እናገርላታለሁ፤
ያለ ጥንት(ያለልግድ)
የሙታን መቃብርን ግርያም ወደ ገነት አውጥታለችና።
የተቀበሩ ነፍሶችም በውስጡ አልቀሩም፤
የአይን መመልከት(ምልከታ) አይኖች ሲሄዱ አይቀርምና
ሌባም የታላላቅ እንቁዎች ሳጥኖችን በወሰደ ጊዜ
ሳጥኖች ሲሄዱ እንቁዎች አይቀሩምና።

በሽብር ጊዜ የሞተውን ሰው ዘመዶቹ ሳይገንዙ እንደሚቀብሩት
በላኤሰብእ ሰዎችን በቀስቲ እየወጋ በላ ካሉ በሁዋላ፤ ባለቅኔው ቅድ
ስት ግርያም የሰዎች ስጋ የተከማቸበትን ሰው(በላኤ ሰብእን) ወደ
ገነት እንዲገባ በማድረግ፤ መቃብርን እንዳሳረገች ቆጥረው በአይ
ኖችና በሳጥኖች እንገር ቅኔያቸውን አመስጥረዋል።

262 መድኃኒት

ጸናጸለ ብሩር ከንፈ ወምቅዋመ ቀርን
በንዋየ ጸጋ አጥረየ ለግብረ ቀኖና ግሃሌት
መዘምር ካህን ተክለ ሃይማኖት
ዘመልአ በልብሱ መዐዛ ስብሐት፤
ወግብረ ቀኖና ከመ ይግበር
ደንጊያ ተንሥእ በመንፈቀ እግሩ ሌሊት ።
ካዕበሂ ለእመ ኅጥእ እምሕዋሳቲሁ ዐበይት
ዶርሆ ሰኩና እግር ዘያነቅሆ ጊዜ ጸሎት፤
ግሩመ ከሉ ሌሊተ ፍና ሰማያት
መጠነ በስድስቱ አክናፈ ኪሩቤል ከዋክብት።

ትርጉም

መአዛ / ምስጋና በልብሱ የሞላ ዘማሪ
ካህን / ተክለ ሃይማኖት የብር ፀናፀል / ከንፍገና
የቀንድ መቋሚያን በፀጋ / ገንዘብ
ለቀኖና (ያም) ስራ / ግህሌት ገዛ ።
የቀኖና ስራንም ይሰራ ዘንድ
ደንግጦ በእግሩ / ሌሊት እኩሌታ (አጋማሽ) ተነሳ።
ሁለተኛም ከታላላቅ ሰውነቶቹ በፀሎት ጊዜ

የሚያነቃው የእግር ሸሆና / ደርን ቢያጣ ፣
የሁሉ አስፈሪ የሰማዮች መንገድ / ሌሊትን
በስድስቱ የኪሩቤል ክንፎች / ኮከቦች ለካ ።

ም ስ ጢ ር

ደብተራ የብር ፀናዕልንና የቀንድ መቆሚያን ለማህሌት ስራ
በገንዘቡ እንደሚገዛ ዓድቅ ተክለ ሃይማኖት የፀጋ ክንፍ አበቀሉ ፣
የቀንድ እግርን በተሰበረው እግራቸው ተኩ ይላሉ ባለቅኔው ።

ከህንም ለቤተ ክርስቲያን አገልግሎት በእኩል ሌሊት እንደ
ሚነሳ ተክለ ሃይማኖት ባንድ እግር መቆሚያቸውን የቅኔው ምስጢር
ይገልጻል ። ከዚህም ሌላ የሌሊት መንገድኛ የከዋክብትን መውጣት
ት ተጠባብቆ በከዋክብት ብርሃን እያየ እንደሚሄድ ፣ የተክለ ሃይ
ማኖትም አንድ እግራቸው ቢሰበር በስድስት የፀጋ ክንፎች ወደ
ሰማይ አረጉ በማለት ባለቅኔው ለተክለ ሃይማኖት ተፈዕሚል የሚባ
ለውን ተአምር በቅኔያቸው ምስጢር ያስረዳሉ ።

263 መወድስ

ዘላፊ ወርቅ ዘውዴ (አለቃ)

ተበቃሊሁ ለሰብእ ንዋየ እዴሁ ፤
እስመ በዓለ ወርቅ ወርቅ ተፈትነ በእሳት ፣
ወአመ በምድርን ክብደ ቅንዮተ ሮሜ ክረምት
ለኩሉ ርኩብ ማየ መከራ
እስከ ጎርዮ በዓለ ንዋይ ተጽናሰ እምሀብት
ወእስከ ኢክህለት ትትከበት
ንዋየ ቅድስት ሀገር እንተ መልዕልተ ደብር ተሐንጸት።
ወእምላዕል ዘይዘንም ወዘይነቅዕ እምታሕት
ማየ አይኅ አማዕበለን በመዓልት ወበሌሊት ፤
ወእማየ አይኅ ንድግን ኢትደረነ ታቦት
ታቦትነ አራራተ ለርእሳ ኢረከበት ።

ት ር ጉ ም

ሰውን የሚበቀለው የእጁ ገንዘብ (የገዛ ገንዘቡ) ነው፤
ባለ ወርቅ / ወርቅ በእሳት ተፈትኗልና ፣
የሮም አገዛዝ / ክረምትም በምድራችን በከበደ ጊዜ
ፈተና / ውሃ ለሁሉ ግኝ ነውና (ይገኛልና)
ባለገንዘብ ከሀብት ይልቅ ችግርን እስከ መረጠ ድረስ ፣
በደብር ላይ የታነፀች
የተለየች (የከበረች) ታቦት እቃም ልትደበቅ እስካልቻ
ለች ድረስ ፤
ከላይም የሚዘንብና ከታች የሚፈልቅ (የሚመነጭ)
የጥፋት ውሃ
በቀንና በሌሊት አጥለቅልቆናልና
ከጥፋት ውሃም እንድን ዘንድ ታቦት እንዳትሸከመን
ታቦታችን አራራትን ለራሷ አላገኘችምና ።

ም ስ ጢ ር

በጠብመንጃው ቃታ ያጎረሰው ጥይት ተባርቆ ባለጠብመ
ንጃውን እንደሚመታው ሁሉ ባለወርቅና ብር ደክሞ በላቡ ባፈ
ራው በገዛ ገንዘቡ ተሰቃየ ። ወርቅም በእሳት እንደሚፈተን ባለብር
በእሳት በጋለ ብረት ምጣድ ተጠበሰ ።

ክረምትም በምድር ላይ እንደሚከብድ የሮም ፋሽስት አገዛዝ
በኢትዮጵያ ላይ አለውጥ ሆነ ። ክረምትም በከበደ ጊዜ ውሃ በየ
ደጁ ለሁሉ እንደሚገኝ በሮም አገዛዝ ጥናትም መከራ ለሁሉም ደረ
ሰው ። ክረምት ሲከብድ ፀሀይ እንደሚፈለግ ፣ በኢጣልያ አገዛዝ
ሸፍታውም ባንዳውም ባለገንዘቡን ሲያሰቃዩት ባለፀጋው « ምንው
ድሃ በሆንሁ » እስከማለት ድረስ ።

በተራራ ላይ የተሰራች መንደር ከአይን እንደማትሰወር በየደብሩ
በቤተ ክርስቲያን የተኖረው የታቦት እቃ ሁሉ ተበረበረ (ተዘረፈ)።

በኖህ ዘመን ከላይ የዘነበውና ከምድር የመነጨው የጥፋት ውሃ የቀድሞ ሰዎችን በቀንና በሌሊት እንዳሰጠማቸው በኢጣልያ ወረራ ጊዜ በቀን ባንዳዎች ፣ ሽፍቶችም በሌሊት ህዝቡን ደበደቡት ። የጥፋት ውሃ ከላይ ወደ ምድር እንደዘነበና ከምድርም ወደላይ እንደፈላ ከአውሮፕላን ላይ በምብ ወደህዝቡ ተጣለና ምድሩን አደባለቀው ፣ የላዩን በታች የታቹን በላይ አደረገው ፣ ስለዚህም ሌትም ቀንም መባንን ሆነ ።

ኖህ ከእነቤተሰቦቹ በታቦት (በመርከብ) ወስጥ ገብቶ ከጥፋት ውሃ እንደዳነ ፣ የኢትዮጵያ ህዝብ በቤተ ክርስቲያን ታቦት ከኢጣልያ አደጋ እንዳያመልጥ የቤተ መቅደስ ታቦት ለራሷ መጠጊያ ደብር እላገኘችም ። ምክንያቱም ደብሩ (ቤተ ክርስቲያን) ከአውሮፕላን ላይ በሚወረወር በምብ ከመደብደብ አላመለጠምና ማለት በቅኔው ተመስጥሮበታል ።

ታሪክ

ይህ ቅኔ የተደረሰው ከጎጃም አድባራት መካከል አንዱ በሆነው በደብረ ገነት ኤልያስ ቤተ ክርስቲያን ነው ። ዘመኑ 1931 አ.ም. ሲሆን ፣ ምክንያቱ ጠላት ከ1928 አ.ም. ጀምሮ በኢትዮጵያ ህዝብ ላይ ስለፈፀመው ግፍ ነው ። በዚያ ዘመን ስለሀብት መኖር ጭምጭምታ የተሰማበት ሰው ሁሉ ቀን ቀን በኢጣልያ ፋሽስት ባንዳ ሲደበደብና ሲሰቃይ ይውላል ። ሌሊት ሌሊት ደግሞ በሽፍቶች የቀበርኸውን ብር አምጣ እየተባለ የፈጥኝ ከወጋግራ ጋር ታስሮ ይገረፋል ፤ በእሳት በጋለ ብረት ምጣድ ላይ ተቀምጦ ይጠበሳል ። ያን ጊዜ ያልተሰቃየ ከስገት አንድ ነው ፤ በቤቱ የሚውል አልነበረም።መላው ቤተሰብ በጫካና በዋሻ ውሎ ማታ ጨለማ ለብሶ እቤቱ ገብቶ ሴቶቹ እሳት ሲያጠያጢሱና ገና እህል ሳይቀምሱ ሽፍታ በየቤቱ ከች ይልባቸዋል ። በአርበኞች ሰፈር አካባቢ የነበሩት ቤተ መቅደሶች ከአውሮፕላን ላይ በምብ ተጣለባቸው ። የታቦት እቃ ቤቶችና መቅደሶችም ሰበረበሩ ። የየደብሩ ህዝብ በሙሉ በባለሳንጃ ፈረሰኞች ፋሽስቶችና ባንዳዎች እየተከበበ መሳሪያው ቀርቶ ቀለህ የተገኘበት ይረገግ ነበር ።

264 መወደስ

ዘውሰት (ጭሀር)

ለዐዕመ ልዳዊ ሰማዕት እገዚአ ተገናዖ ይስቅልዎ መጽኑ እይሁድ ነፋሳት ፣ ወዘርዋን ምድር ኮት ሕዋሳቲሁ አርድእት ፣ ለሞት አምጣነ አብጽሖ ይሁዳ መጥባሕት ። ወአመ ተምፀ አጋዕዘት ሕንጻ ሥጋሁ ሰናዖር በነፋስ ዐውሎ ተመዝበረት ። ፈረዮትሂ ለለዕለቱ አስካለ ምትረት ከሣደ ጊዮርጊስ ዕፅ ከርካዕ ገበ ሙሐዘ ማይ ዘበቄለት፤ አመኒ ደወየ በኩረ ተጋድሎ ሰማዕት መጽኑ ለጠይቆ አዝማይ ጳውሎስ አክሊላት ።

ትርጉም

የመገፋት ጌታ / የልዳ ሰማእት አጥገትን ይስቅሉት ዘንድ ነፋሶች / እይሁድ መጡ ፤ ተማሮች / ሰውነቶቹም የምድር ብትኖች ሆኑ (ተበተኑ) ፤ ይሁዳ / ሰይፍ ለሞት አድርሶታልና ። ጌቶችም (ስላሴ) በተቆጡ ጊዜ የሰጋው / ሰናኦር ህንፃ በአውሎ ነፋስ ፈረሰች ። በውሃ መውረጃ የበቀለች የጊዮርጊስ አንገት / የሎሚ እንጨትም ፍሬ / መቆረጥን በየቀኑ አፈረች ፤ የመጋደል አለቃ / ሰማእትም በታመመ ጊዜ የጳውሎስ ዘመዶች / አክሊሎች ለመጠየቅ መጡ ።

ክርስቶስን አይሁድ እንደሰቀሉት የጊዮርጊስንም አጥንት ነፋሶች ወሰዱት ። እንዲሁም ክርስቶስ ሲያዝ ሀዋርያት እንደተሰተኑ የጊዮርጊስ ሀዋሳት (የአካሉ ክፍሎች) ደቀው ተበተኑ ።

ከዚህም ሌላ ስላሴ በተቆጡ ጊዜ የሰናኦር ህንፃ እንደፈራረሰች የጊዮርጊስ አካል በነፋስ ተበተነች ። በውሃ መፍሰሻም-የበቀ ለች የሎሚ እንጨት በየጊዜው ፍሬን እንደምታፈራ የጊዮርጊስ እንገት በመቆረጥ ውሃ አፈሰሰች ። የታመመውን ሰውም ዘመዶቹ ሊጠይቁት እንደሚመጡ ፣ መከራ ለተቀበለ ጊዮርጊስ ሰዓት እክ ሊሉች ወረዱለት በማለት ባለቅኔው ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

265 ኩልክም-

ዘመርሻ (መጋቢ ፣ ዘዲማ ጊዮርጊስ)

ለበ እስራኤል ሰረቀ በከናፍራሁ አቤሴሎም እብን ማኅበረ ደቂቅ ወሕፃናት እስመ ለእሉ ይእቲ መንግሥተ ሰማይ ስብሐት ። ወፈለሰ አመካኑ እስራኤል እንተ አንገሥዎ አርምዎ ዳዊት ፤ ወእምይሁዳ ዘተረበዐት ተናግሮ አይሁድ ትእግር ዘለፋ እስራኤል ጸሐፍት ። ይቤሎሙሂ ሆሣዕና ለአእባን ደብር ኅለፍት ኢትበሉ ለጌሠም ቅዳሴ ምግብ ዕለት ፤ ወለሆሣዕና ይብልዎ ኅብስተ ሕይወት ንብላዕ ወንስተይ ወጌሠመ ንመውት ፤ እንዘ የም ሰብእ አምጣነ ጌሠም መሬት ። ንብላ ወንስተይ ወጌሠመ ንመውት ፤

የአሽከሮችና የህፃናት ተባባሪ ድንጋይ / አቤሴሎም የእስራኤልን ልብ በከንፈሮቹ አስኮ በለለ ፤ መንግስተ ሰማይ / ምስጋና ለእነርሱ ናትና ። እስራኤል ያነገሱት ዳዊት / ዝምታም ከቦታው ተሰደደ ፤ የእስራኤል ፀሀፊዎች ስድብ የሆነች የአይሁድ መናገር / ትእግርም ከይሁዳ የተረሳች ናት ። ሆሳእናም የተራራ ድንጋዮች / መንገደደኞችን የእለት ምግብ/ምስጋናን ለነገ ይሁን አትበሉ አላቸው ፤ (እነርሱም) ሆሳእናን የሀይወት እንጀራን «እንብላና እንጠጣ ፣ ነገም እንሞታለን» ይሉታል ፤ «ሣሬ ሰው ስንሆን ነገ መሬት ነንና» ። «እንብላና እንጠጣ ነገም እንሞታለን» ይሉታል ፤

ያባተን ዙፋን ለመንጠቅ ከትንንሾችና ከትልልቆች ጋር የመ ከረ የእስራኤል ንጉስ ዳዊት ልጅ አቤሴሎም በንግግሩ የእስራኤልን ልብ እንዳስኮበለለ የሆሳእና ድንጋይ እንደልጆች አመሰገነ ፤ በምስጋናውም ሀዝቡን አስገረመ ። አይሁድ ገንዘብ ያደረጉት ዝምታም ከድንጋይና ከህፃናት ጠፋ ፤ የተረሳች ትእግርም የእስራኤል መሰደቢያ እንደሆነች ፣ ይሁዳ የተዋት እውነትን መናገር የእስራኤል መነቀፊያ ሆነች በማለት የቅኔው ደራሲ የቅኔያቸውን ምስጢር አራቀዋል ። ከዚህም ሌላ ክርስቶስ ሀዋርያትን « ለነገ አትበሉ» እንዳላቸው የድንጋዮችም ማመስገን ያንድ ቀን ብቻ ሆኖ መቅረቱን የቅኔው ምስጢር ያስረዳል ።